

KÜLFÖLDI rendszer

Nagy forgalom,
kevés haszon!

A valódi

Diana

krém
szappan
puder

Ma már

**50 fillérért
mindenütt kapható!**

Fölösleges tehát ezután vazelin, glicerint, kremzeleszt, tejszappant vásárolni és esténként ily értéktelen szerekkel kezünket vagy arcunkat bekenni és tönkretenni. Diana-krém ezután 50 fillérért eredeti porcellán-tégelyekben kapható. És pedig: száraz Diana-krém, zsíros Diana-krém, glicerines Diana-krém. Legjobb kézfehérítő, bőrápoló arczkenőcs. A szeplő és pattanás egyedüli ellenszere a Diana-krém és szappan.

Mindenütt kapható. Egyedüli készítő: Erényi Béla Diana-gyógytára, Budapest, Károly-körút 5. Postán legkevesebb 3 koronás megrendeléseket szállítunk.

Csak

DIANÁT

fogadjon el.

Minden nőnek felhívjuk figyelmét a Diana-puder használatára. Eredeti dobozokban 50 fillérért mindenütt kapható.

LEGÓJABBKORI TÖRTÉNETI
MŰZSÉLMŰVÉSZETI
MŰZSÉLMŰVÉSZETI

HOZZON

a legközelebbi gyógyszerházból nekem egy tégely «Erényi-Ichthyol-Salicyl»-t, mondá egy orvos az inasához. Az inas nagyot néz és önkénytelenül kérdi, hogy mire jó az! Nem bírok

MAGÁVAL

mondá az orvos s ha ilyen perfidens lesz, ki fogom dobni. De azért elárulja neki a nagy titkot, hogy az Erényi-Ichthyol-Salicyl páratlan szer bőrbántalmaknál, különösen a hol viszketéssel párosult bőrbántalmakról van szó. Kővér nők és férfiaknál a test különféle részein kipállások következtében is nagyon gyakori a viszketésséget környező kellemetlenségek. Az izzadás is egy kellemetlen ügy, mely nagyon gyakori manapság és a szomszédok

RÖGTÖN

észreveszik. Tehát minden viszketéssé: legyen az krónikus vagy sem, kipállás, izzadás, bőrbántalom teljesen elmulasztható az

Erényi-Ichthyol-Salicyl

segítségével. Orvosok állandóan rendelik 3 koronás eredeti nagy tégelyekben. Készíti: Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5. sz. Kapható a gyógyszerházakban.

Aki beteg: vesz Dianát
Aki egészséges: vesz Dianát
Akinek fájdalma van: vesz Dianát
Akinek nincs fájdalma: vesz Dianát
Aki elutazik: vesz Dianát
Aki itthon marad: vesz Dianát.

Ezek jellemzik legjobban a

Diana sósorszesz

forgalmát.

A Diana-sósorszesz-t mindenki állandóan mint háziszert tartja készletben.

Legbiztosabb fájdalomcsillapító és első segítség a házban.

Csak

Dianát

fogadjon el 44 f.-es üvegekben.

Az egész országban mindenütt kapható.

ERÉNYI BÉLA

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvét mellett.

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA- sósorszesz	Egy nagy üveg DIANA- sósorszesz	Egy legn. üveg DIANA- sósorszesz
44 fillér.	1.20 korona.	2.50 korona.

45. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, NOVEMBER 10.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — — 20 korona.
Félévre — — 10 korona.
Negyedévre — — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postai meg-
határozott viteldij is csatolandó.

Bosznay István: Csorba-tó a Tátra-csúcsal.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

ROZSDA

Irtó Szende-Dárday-Olga

Úgy érezte magát, mint a ki bot nélkül elindul egy meredek lejtőn. Csak most látta, hogy a gyerekek, beteges, szeszélyes Flóra néni mily erős támasza volt neki. Mily biztos talajt érzett még tegnap is lábai alatt, míg ma olyan, akár csak egy falevél, a melyet céltalanul kerget maga előtt az őszi szél.

A szomszéd szobában megszűnt a kopogás, kalapácsolás. Nehéz lépések hangzottak el a folyosón.

A szárnyas ajtó, a mely átvezetett, feltárult s az irtalmasnővér belépett s kézenfogva Ritát, átvezette őt a ravatal elé.

— Jöjjön, nézze meg. Vigaszt fog találni, ha látni fogja, hogy milyen szépen, nyugodtan fekszik ott.

Rita odalépett az egyszerű zöld növényekkel díszített ravatalhoz s megdöbbenne állt meg.

Flóra néni vészfehér arcán oly fenséges, méltóságtejes nyugalom ült, hogy ahogyan lehetett ráismerni különben oly mozgó, hol gyermekesen durezza, hol bohókásan víg, gyűrött kis ábrázatára.

Rita önkénytelenül összekulcsolódó kezekkel, szeméből lassan alápergő könnyekkel állt ott s nem tudta megérteni, hogy ez a gyermekes, szeszélyes lény hogy tudott olyan igen nagyon komoly dolgot megselekedni, mint a minő a meghalás.

Flóra néni, a ki nem tudott és nem is akart egyedül lemenni a lépcsőn, át tudott menni egyedül a másvilágra...

De nem tűndöhetett sokáig, mert a szomszéd szoba ajtajában két magas férfialak jelent meg, melyek egyikében Ihl doktorra ismert.

Átsietett tehát a szomszéd szobába, a hol Ihl doktor bemutatatta neki kiserőjét, Hertweg urat, a velencei osztrák konzult, a kinél bejelentette volt a báróné hirtelen elhunytát s a ki viszont szívesen felajánlotta, hogy elkíséri őt a szállodába, hogy azon esetre, ha Ritának tanácsra volna szüksége, felajánlja támaszát.

— Talán a temetésre vonatkozólag határozhatnánk mostan, — szakította félbe a doktor Rita halk hangon mormogott köszönő szavait. — Van talán erre vonatkozólag valami kívánsága?

— Árdódon, nagynénem magyarországi birtokán van a családi sírbolt, azt hiszem, legjobb volna őt oda szállítani, — szökött Rita, s csodálkozott magában, hogy ezen eszméje csak e percében támadt, s fájdalmasan érezte, hogy még egy elválás áll előtte. A teljes elválás, a mikor még attól a fehér néma alaktól is el kell búcsúznia. Ijedten gondolt arra, hogy akkor lesz csak igazán teljesen elárulva, elhagyatva...

— Rendes körülmények közt semmi akadályba sem ütközne a halott elszállítása, — felelé a konzult kissé zavartan, — de nagy sajnálatomra kénytelen vagyok a kisasszony teremtését hivatalosan lehetetlennek nyilvánítani. Talán tetszik tudni... hm... néhány koleraeset fordult elő az utóbbi időben városunkban s ezen körülmények fogva teljesen kizártnak tartom, hogy a halottszállításához megadassék az engedély. A báróné Velencéhez kell eltemetni. Belátom, hogy ez igen kínos lehet önre nézve, de sajnos, nincsen módomban ezen változtatni.

«A földög, hogy az ember éljen... hogy hol és hogyan temetik el, az aztán már egészen mindegy.» Flóra néni ezen szavai, melyeket kevéssel a végzetes kirándulás előtt mondott, most egyszerre eszébe jutott Ritának. Megadással bolygott tehát s hálisan fogadta az urak azon ajánlatát, hogy a temetésről gondoskodni fognak.

Alig távoztak el az urak, ismét látogatót jelentett be az irtalmasnővér.

Az újabb látogató a szállodás volt. Először is mely részvétnél adott kifejezést, kevés jól választott szavakkal. Azután biztosította őt,

hogy minden kegyeletstört zajt, tőle telhetőleg távol fog tartani a halottas szobától. Értésére adta, hogy a ravatalozás és a virágdísz az ő intézkedésének köszönhető, s végül rátért látogatásának tulajdonképeni okát képező kérésére.

Vendégeire — úgymond — úgyis igen kínos hatással van súlyos betegnek és pláne halottnak a jelenléte, s így — bár ő mindenképen igyekszik kimélni Rita fájdalmát, — mégis kénytelen őt egy kéréssel zavarni. Kéri, hogy egyezze belé abba, hogy a pap, a ministráns-gyerekek, és általában az egész gyászkerületet vívó gondolák a Sciavonén várják meg azon gondolat, a melyben a koporsót egyszerűen leboritva, minden feltűnés nélkül fogják a szállodából kiszállítani.

Ezen kérésre főleg az indítja őt, hogy a sajnos, igen túlzott, kolerajárvány-hírek annyira megijesztették az idegeneket, hogy máris igen megsapant a számuk, hát még ha egy elsőrendű szállóból látnak gyászmenetet kivonulni, akkor az ő vendégei mind rémülten szökődnének szerte. Elvégre is ő mégis csak üzletember s kénytelen üzleti érdekeit szem előtt tartani.

Rita mindent helybenhagyott, csak hogy a fényesen simára fésült, szalonfrakkba bujtatott, szürke keztyűkkel ellátott bőbeszédű embertől szabaduljon.

Másnap délután két órára volt kitérve a temetés ideje.

Rita valami tompa kábultságban töltötte az időt a temetésig. Mintegy félálomban evett, feködt le, kelt fel és öltözött s nem volt egyéb érzése, mint valami nagy kínzó üresség a fejében, a mely nem engedte, hogy egy gondolatot végiggondoljon s bármilyen elhatározásra jusson.

Borús szürke nap volt Flóra néni temetésének napja. Végtelen lehangoltság vett erőt Ritán, midőn Ihl doktor karján lement a lépcsőn, végig a szőnyeges folyosón s kilépett a szálloda kikötőhídjára, ott látta a gondolat, melynek fenekén egyszerű fekete takaróval már ott volt Flóra néni keskeny koporsója.

A hidon még egy feketeruhás úr várt s mély meghajlással üdvözölte őt. Hertweg konzult volt.

Mindhárman beszálltak a gondolába. A hidon megjelent a szállótulajdonos, mögötte a személyzet. Megemelte arányos, sárga sapkáját, néma főhajrással adták meg az utolsó tiszteletet a távozó halottnak.

A víz halkon csobogott a gondola alatt. Az eső csendesen permetezett. Alig egy-két gondola siklott el mellettük. Itt-ott egy kíváncsi fej bukkant elő valamelyik ablakból, de különben csend honolt a máskor oly élénk városban.

Kint a Sciavonén már várt még két gondola, az egyikben az ornátusban levő pappal és a karigyes ministráns gyerekekkel. Ebben voltak elhelyezve Rita, Ihl doktor és a szállótulajdonos koszorú. A másik gondolában az énekesek ültek. Feketeruhás, fakó arcú, szárnalmas alakok. A pap leemelte fejről a kis beretjét, Rita s az urak meghajtották fejüket s a három gondola lassan megindult Muranó felé, a szomorú temetőszigethez.

Egy temető mindig szomorú látvány. De alig lehet szomorúbbat elképzelni, mint a minőt az eleven szerelmes Velence komor temetőszigete nyújt.

Óriás árkokos bejárata, művészi síremléke, gyönyörű magas ciprusai daczára igazán a halál szigetének benyomását tette Ritára. Messze a város zajától, teljesen elválasztva az élőtől, hozzátartozóitól — fekszik itt a halott.

Mikor a nyitott sír elé érve, reárendítettek az énekesek a «Circum dederunt» fájdalmas, borongós dallamra Rita kénytelen volt mindkét kezével belékapaszkodni Ihl doktor karjába. Alig volt képes az idegeit marczangoló sűrűlő

zajjal leereszkedő koporsóra a néhány marék földgöngyöt reáhullatni...

Átfázva, átnedvesedett ruhákkal, halálos szomorúan érkezett vissza Rita a temetésről.

Halk hangon köszönte meg az uraknak szívesességüket. Hertweg konzult megcsókolta a remegő kicsiny feketekeztyűs kezét. Ihl doktor azonban karját nyújtotta Ritának.

— Kedves kisasszony, maga most abban a lelkiállapotban van, a melyből én mint orvos jónak látom, ha egy kis szellemi felrázás által mihamarabb kikerül. Ha megengedi, felkísérem és itt vacsorálok magával. Komoly beszélni valónk lesz. Ön fiatal és tapasztalatlan s úgy veszem észre, hogy még egy gondolattal sem foglalkozott mindazon szükséges teendőket és lépéseket, a melyeket rokona elhunytja magával hoz... Tehát én mint orvos ma komoly gondolatunkat írok önnek elő... Menjen most és szabadítsa meg magát nedves felsőruhájától. Én addig az emeleti kis szalonban terítették kettőnk számára. Vacsora alatt megbeszéljük majd a megbeszélendőket.

Rita gépiesen engedelmessé vált. Végtelenül jól esett neki, hogy volt kinek engedelmeskednie. Hogy a teljes egyedüllét határa még egy kissé kitoldott.

Gyorsan átöltözött tehát és sietett le a kis szalonba, a hol már csinosan terített asztal mellett várta a doktor s nagy büszkén mutatott a szép régi márványkandallóra, a melyben néhány hasáb fa pattogott és vig lánggal égett. A nagy nehéz selyemfüggönyök össze voltak húzva és az egész helyiség oly kedves és otthonos benyomást tett, hogy Rita mély hálát érezte a jólelkű doktor iránt, könnyes szemekkel nyújtotta feléje mindkét kezét.

— Most először is gyűnk, — szökött amaz kedélyesen, — fel kell frissíteni előbb a porhüvelyt, azután lehet csak komolyan tárgyalni.

A jó forró húslevesvel kezdődő könnyű vacsora tényleg oly felrészítő hatással volt a szegény levert, fáradt leányra, hogy a vége felé még mosolyogni is képes volt a doktor kedvesen előadott apró történetre.

A mint feladták a csemegét s a zajtalan felszolgáló pincéz visszavonult, Ihl doktor hátradőlt székében s egy kis szünet múlva komoly hangon kezdé:

— Megbocsát kisasszony, hogy így beléavatkozom magánügyeibe, de hát kötelességemnek tartom egy kissé segítségére lenni — legalább eleinte... Tehát — tudtommal — ön említette, hogy elhunyt nagynénje igen vagyonos volt. Van-e tudomása arról, hogy végrendeletet hagyott-e hátra? Hogy ön-e avagy más rokoni-e az örökösök? Hogy a végrendelet, feltéve, hogy a báróné gondoskodott olyanról, hol van deponálva stb?

Rita mintegy felocsudva tompa elmerültségéből, kínosan összeráncolt homlokkal igyekezett gondolatait a felvetett tárgyra koncentrálni.

— Nagynénem többször említette az utolsó időkben, hogy elhunyt férjének unokaöccsét Denneburg Richard bárót szándékozta általános örökösévé tenni. Nincs annak talán egy hónapja sem, hogy ott is tartózkodott Richard báró és anyja birtokán. De hogy ezen idő alatt végrendeletet-e, azt nem tudom.

— Ertesítette ön Denneburg bárót nagynénje elhunytáról?

— Nem, doktor úr. Én nem ismerem őt és a címét sem tudom. Csak annyit tudok, hogy Bajorországban, Münchenből vasúton körülbelül öt-hat órányi távolságban van a birtoka. A faluban nincs posta, egy lovasszölgéa megy érte mindennap a legközelebbi községbe. A község neve Mittau vagy Zittau — nem tudom... Én Münchenben feküdtem betegem, a míg nagynéném ott volt látogatóban s akkoriban igen kevés levelet váltottunk. Én leveleimet mindig

toliba mondtam egy ápolónővéreknél, a ki a címét is irta.

— No, ezek meglehetősen homályos adatok. Denneburg báró címét leginkább úgy kapjuk meg talán, ha megkérem Hertweg konzult, hogy kérné meg német kollegáját a báró tartózkodási helyének kikutatására. Csakhogy ez bizony jó kis időbe fog kerülni... Hol volt a báróné állandó tartózkodási helye?

— Sehol. Már vagy tíz esztendeje utazik. Hol egy szanatóriumban tartózkodott, hol fűrdőhelyen, hol valami városban egy-egy neves professzor konzultálása céljából. Birtokán csak az ősz elején volt, talán vagy tíz évi távollét alatt néhány napra.

— És ön kisasszony most visszatér szülőihez?

Rita némán rázta fejét. «Nem.»

— Nem?!

— Nem... mert nincsenek.

— Szegény gyermek... hát hol fog tartózkodni?

— Nem tudom.

— Nagynénje bizonyára gondoskodott jövőjéről?

— Nem tudom.

Ihl doktor mindkét kezével a levegőben hadonászott.

— De kisasszony, ön úgy élt, mint egy lepke. Nem törődött semmivel. Nincs tudomása semmiről.

— Kedves doktor, — szökött Rita szeliden, — ugyan ki gondolt volna arra, hogy szegény nagynénem ily hirtelen elpusztul?... Azután lássa doktor úr, ő olyan változó kedélyű volt és egy kissé különös. Ha ma azt is mondta, hogy ilyen vagy amolyan tartalmú végrendeletet csinált, hát azért két hét múlva egészen megváltoztatta esetleg a szándékát. A halál gondolatától meg annyira irtózott szegény, hogy nem is tudom elképzelni, hogy valami különös indító ok nélkül végrendeletet volna. Legfeljebb ha valaki ügyesen reábirta.

— Volt a bárónénak valamely városban ügyvédje?

— Igenis, Bécsben.

— Tudja a címét?

— Igen. Dr. Weissmayer. Baumgasse Nr. 4.

— Tehát elsősorban annak kell írnia s megkérdezni tőle, hogy van-e tudomása végrendeletéről s esetleg nincs-e az nála deponálva... Azonkívül kénytelen lesz azon szomorú feladatot is végezni kisasszony, hogy nagynénje összes holmiját átvizsgálja, hogy esetleg feljegyzéseket vagy végrendeletmásolatot megtalálhasson... Holnap délután felkeresem, hogy a kutatás eredményéről tudakozódjam. Most azután feködjék le s igyekezzen mihamarabb elaludni, hogy elveszítse nekem ezt a kisérletes halványoságot. Na jó éjt és batorságot!

Ihl doktor keményen megrázta Rita kezét s halk halálkódó szavai elől tréfásan menekülve, kisértet az ajtón.

Rita másnap kissé frissebben érezte magát, hozzáfogott Flóra néni számtalan kisebb-nagyobb kofferjének tüzetes átkutatásához. Azonban néhány, részint az ügyvéd, részint a jószágigazgató által beküldött elszámoláson kívül nem talált semmit. Végrendeletnek semmi nyoma.

Néhány ezer korona készpénz s Denneburgné értékes ékszerei, melyeket még utolsó szavaival Ritának ajándékozott, képeztek — azon szerény összeggel együtt, a melyet anyja csekély ingóságainak eladását után küldött neki Agatha — egész biztosítékát a jövőre nézve.

Rita egy percig sem kételkedett abban, hogy Flóra néni első elragadtatásában, fellekesülve a bajor rokonok kedvességén s valószínűleg az ő befolyásuk által elhatározásában siettetve, bizonyára még ott helyben végrendeletet Richard báró javára.

— Mennyire örülök, hogy most végre megtaláltam vagyonom számára a méltó általános örökösöt. Richard báró mintaképe a lovagiaságnak stb.» Rita egészen tisztán emlékezett Flóra néni levelének ezen passzusára.

«Meglehet, hogy talán gondoskodott rólam, — szökött tovább gondolatait, — talán kitűzött számomra valami kis összeget. Hát az majd kiderül, ha Richard báró tartózkodási helyét sikerül kikutatni.

«Semmi esetre sem hagyott reám valami jelentékeny összeget, mert azt bizonyára fel-

ALEXEI NIKOLAJEVICS OROSZ TRÓNÖRÖKÖS.

hozta volna nekem nem egyszer. Sőt nem valószínű, hogy távol tőlem talán nem is gondolt reám egyáltalában.»

Szomorúan rakogatta vissza Flóra néni számtalan díszes, czifra holmijait, apró csecsebecsét, s oly lehetetlennek, oly valószínűtlennek találta, hogy azok sohasem fogják többé díszíteni volt tulajdonosnőjük sovány, nyugtalan egyéniségét. Ez a sok selyem és csipke nem fog többé körülötte suhogni. Apró gyermekcipőinek magas sarkai nem fognak többé idegesen kopogni itt a szőnyegen.

A kitárt fedelű kofferekből felszállt a violette de Parme illata, a mely mindig körülöngte Flóra néni törekény alakját...

Rita trédes ereszkedett a nagy koffer előtt, beleásta fejét a sok suhogó, zizegő selyemholmiba és keservesen zokogott.

Estefelé benézett hozzá Ihl doktor, a kinek beszámolt kerességének negatív eredményéről. — Hát ez bizony alig több a semminél, — szökött amaz, átnézve azon néhány írást, a melyet Rita neki átadott. Meg kell várni az ügyvéd válaszát s ha az sem tud felvilágosítást adni, akkor Denneburg báró tartózkodási helyének felkutatása után ahhoz kell fordulni. Ha ő sem tud semmit végrendelet létezéséről, akkor a bíróságnál kell bejelentenie örökösödési igényeit.

Esős, borús napok következtek, melyeket Rita szomorúan, céltalanul bolyongva töltött el.

A milyen bájos, színes, eleven és poetikus Velence, ha szép napos az idő, ép oly szomorúan és leverően hat esős, nedves időben. Rita is érezte, hogy mily nyomasztóan hat kedélyére a most oly komor, szűk kanálhálózat, az irtó Márkus-tér elázott galambjaival, a kedvetlenül, feltűrt nadrággal, esernyősen bandukoló idegenek, a nedves levegőtől nyirkos hűtőszoba — minden, minden, a mi körülötte, benítőn, leverően fekszik reá idegeire.

Hirtelen az a vágya támadt, hogy el akar innen menni. Szinte megdöbbsent, midőn annak a tudatára jutott, hogy hiszen teljesen szabadon rendelkezik magával... De valahogy nem tudott ennek örülni. Majdnem rosszul esett neki, hogy nincs a ki reáparancsoljon, hogy most csomagoljon, most siessen, nincs, a ki zaklassa, siettesse, bolygassa.

Elhatározta tehát, hogy elutazik. De hová? Pestre? Anyja halála óta Pest reá nézve egy egészen idegen háztömeg volt. Nem vonzotta oda semmi. Gondolt Delmárnéra, — kedvenc nagynénjére — de hát az is számot vetve a mindig fokozódó drágasággal, nemrég anyahelyettesnek ment egy külföldi helytartó elárult leánykáihoz, annak sincs tehát többé saját otthona...

«Egy kis ideig ugyan mérlegelgette, vajjon ne utazzon-e mégis Pestre, felajánlja kis tőkét Borisnak, kérve őt, venné be társnak üzletébe. De ezen gondolatot mihamarabb elvetette. Eszébe jutott Boris barátja, György. Kettejük között harmadiknak nincs helye. És ő pedig a harmadik lett volna. Utban lett volna... Legalább is addig, a míg ő is nem talált volna magának egy Györgyöt.

Rita keserűen elmosolyodott... Több illuzió... frissebb lélek... több bizalom és hit az emberiségbe kell ahhoz, hogy egy Györgyre bizza magát... Melegebb vér és vágyakozóbb érzelmei...

Rita azt hitte, hogy nála mindez kihűlt, elhalt, elsorvadt. Pedig csak még soha ki nem fejlődött, soha nem élt, nem melegegett teljesen. Mindig őrt állt mellette a jözsanság, ezer apróságra való tekintet. Azt hitte, hogy a lelke elkopott, pedig csak a por lepte el a zománccát.

Céltalanul bolyongott a Riván, kerülgetve a pocsolyákat. Kora délután volt, de alig járt valaki a parton. Az elégedetlen gondolások csoportokba verődve, halkan panaszkodtak. Rita láttára, felismerve a forestierát, rögtön felelevenedve, hangos lármával kínálgatni kezdték járműveiket:

— Gondola signora, gondola!

Rita csel és terv nélkül a legjobban lármázó barna ördög gondolójába szállt. Kérésére azon utasítást adva neki, hogy vigye őt egy óráig a merre akarja.

A gondolás, örülve a jó fogásnak, buzgóan kezdte magyarázni menetközben a nevezetéseket.

— Palazzo ducale.

— Madonna della salute.

Rita hagyta, hadd beszéljen. Jól esett neki, hogy valaki beszél hozzá.

Elsiklottak a kikötőben horgonyozó nagy hajók mellett.

— Vapore del Lloyd, parte oggi per Trieste.

— Vapore della Adria — ma reggel jött.

Holnap este megy Fiuméba.

«Fiume?» Ez a szó megcsapta Rita fülét.

— Hány órákor indul az a hajó holnap este?

— Nem tudom, de odamehetünk megkérdezni.

A hajó alá irányította a gondolat, s felkiáltott a fedélzetlen dolgozó embereknek.

— Hé, mikor indul ez a hajó?

— Holnap este hétkor.

Rita e percében elhatározta, hogy elmegy Fiuméba. Szüleiével járt ott valamikor néhány évvel ezelőtt s kellemesen emlékezett vissza a szép eleven kikötővárosra. A mozgalmas mólóra, Abbaziára... Emlékezett még a hűtőszobájukra is, melynek ablakai ép a mo' Adamiehra néztek. Szemben volt az örökké népes kávéház, kies asztalai körül folyvást váltakozó publikummal. Emlékezett a jövő-menő hajók okozta sürgés-forgásra. Lekészt emberek komikus sietésére. Mindez akkor igen mulattatta őt...

Igen, oda fog menni... Talán ott egy kissé helyrejön kedélye... Talán bir majd elhatározásra jutni jövőjére nézve... Az igaz, hogy ott sem ismer egy lelkét sem... De hát itt is egészen egyedül lesz egy pár nap múlva. Ihl doktor elutazik valami orvosi kongresszusra, onnan pedig hosszabb tanulmányútra. Az ő jószágos arcát sem látná többé...

Hirtelen elhatározással vala dirigálta a gondolat. A szállóba érve szinte felvillanyozta a gondolat, hogy van mivel foglalkoznia s hozzáfogott a csomagoláshoz.

Irt egy levelet Hertweg konzulnak, megköszönve iránta tanúsított szíveséget, kérve őt, hogy azon esetre, ha Denneburg báró felől hír érkezne, azt vele Fiume poste restante tudassa. A szálloda portásának szinte meghagyta, hogy minden az ő vagy boldogult nagynénje nevére érkező levelet oda küldjön utána.

Izgatottan várta Ihl doktor látogatását, a kivel mindjárt tudatta elhatározását, kíváncsian várva, vajjon helyesli-e azt.

— Nagyon jól van gyermekem... csak el innen a szomorú emlékek színhelyéről. Az idő is rosz... az is búsjítja az olyant még jobban, a ki már úgy is szomorú... Jót fog tenni a változás.

(Folytatása következik.)

Poll Hugó: Hazafelé.

Ujváry Ignác: Hajó-építés.

Méri István: Veteményes kertben.

Juszó Béla: Tóvárosi részlet.

Magyar-Mannheimer Gusztáv: Erdő szélén.

Nádler Róbert: Oszlopos ház Drávasztárban.

Jendrassik Jenő: Csöppike arcképe.

Komáromi Kacz Endre: Kettős arckép.

Zemlényi Tivadar: Czirkeniczai részlet.

Tury Gyula: Erdő széle.

Skutezky Dóme: Kohómunkás.

Dudits Andor: Napkeleti bölcsek.

A ROCKLANDI HADJÁRAT

ELBESZÉLÉS. IRTA SZEBENYEI JÓZSEF.

A Rockland Lake (tó) New-Yorktól három-négy órnyi út a Pennsylvania-vasuton. Ez egy óriási darab csendes, hullámtalan, mozdulatlan víz, télen befagy és onnan hozzá a jeget New-Yorkba. Édes vízi, sással, náddal szegélyezett óriási tó, fölötté nyáron millió a moszkító és nincs ember, a kinek kezét, arcát dagadtra ne csipnek. A házak ajtait, ablakait tüllel vonják be, hogy be ne férkőzzék a csunya szunyog-féle. Az egyik szélén a kis Rockland falu áll, a tó északi partjain pedig elszórtan indián-telepek, apró wigwamok vannak. Az indiánok nagyrészt halászzal élnek itt. Ezt úgy kell érteni, hogy halat esznek. Vadászni is szoktak és olykor elvándorolnak a Raatskil-hegyek lábáig egy kis vad után. De a mi halat fognak, vagy vadat leterítnek, azt megeszik és soha eszükbe nem jut, hogy el is adják. Valami gógós nyomoruság él bennük és megvetik a gondolatát is annak, hogy a fehér emberekkel üzleti viszonyba lépjenek. Ha valami vándor, vagy turista arra vetődik, adnak neki enni, inni, halat, sültet, pogácsát, de a pénzt nem fogadják el. Ezek keleti jámbor indiánok, a kik tudnak angolul is egy keveset és sok nemes jellemvonás van bennük. Még az is, hogy gógók és a maguk életére, a kulturáltságukra és megközelíthetenségükre, mint valami középkori költő a maga nyomoruságos, inséges elszigeteltségére.

Annál nagyobb volt a meglepetés, mikor egy napon a Rockland Lake körül kitört a forradalom és az indiánok veszélyeztetni kezdték a közbiztonságot. Akkor történt ez, mikor 1898 nyarán javában folyt a spanyol-amerikai háború, az Egyesült-Államok minden épkéziláb katonája Kuba, Portoriko és Fülöp-szigeteken harcolt és csak a milícia, a civill őrség volt otthon, ez is nagyon megritkult sorokban, mert minden képzett katonaeber beállt a rendes hadseregbe a spanyolok ellen harcolni.

A háborús hangulat, az egyre-másra jövő győzelmi hírek szinte harci töbolyt hintettek a lelkiünkbe és mikor egy június este az esti lapok hírt adtak a rocklandi indiánok veszedelmes felkeléséről, a második utcai banda mint egy ember állt talpra és mintha mindnyájunkat egy gondolat kapott volna meg, szinte harci mámorban kiáltottuk, hogy leverjük őket, kiirtjuk őket, mint a pestises patkányokat szokás.

A jámbor indiánok, quimatoga-törzsek hívták őket, abban láttak sérelmet, hogy a környék lakossága a háború alatt előzönlötte a tó környékét és a mi vad akad, lelvöldöztek, a halat kifogták a tóból és vitték vonaton, majd meg hajón a kubai vizekre, hogy a katonáknak legyen mindenből, a mi jó és izletes. A lelkes nép maga akarta eltartani a katonáit, hogy lelkesedést öntsön beléjük, hogy bebizonyítsa, hogy itt most az ő akaratából folyik a háború. Volt egy nemzeti elemszállító bizottság, a hova minden ilyen küldeményt szállítottak, aztán az továbbította a harcsterre. A hadihajók legénységének édes-vízi halat, hazai vadat kellett küldeni, a szárazföldieknek pedig mindent, a mi jót csak teremnek a Caatshill és a Rockey-hegyek pompás vadtenyésztő bérczei. A quimatoga indiánok, a kik nem lelkesedtek a háborúért, talán azt se tudták, hogy folyik a háború, nem látják egyebet ebben a dologban, mint hogy a fehér ember ellövi előle a vadat, kihalássza előle a halat és mikor már az indulatát nem bírta fékezni, összeverődtek harcosok vagy százan és körülzárták a kis Rockland falut. Éjszaka idején lövöldözni kezdtek az ablakokra, künn a tavon és a környéken pedig, a hol vadász- vagy halászó csónakot láttak, valóságos sortűzzel támadták rája.

Bill Hardy elmagyarázta a helyzetet a bandának. — A ki ennek az országnak a lakója, itt eszi ennek a földnek a termését, halat, vadat és mégis gyilkos módra támad azokra, a kik a

háborúban színlődő katonáinkon akarnak könynyíteni, azt az embert, azt a fajtát, legyen indián vagy bármi más, ki kell pusztítani a földről, hogy nyoma se maradjon.

— Halál reájuk, — kiáltotta a banda verben forgó szemekkel.

Bill Hardy pedig folytatta, most már higadgan, mint mindig, mikor nagy haditerverről volt szó.

— A második utcai banda, a melynek öt embere harcrol most Kubában a csillagos lobogó alatt, tehát elhatározza, hogy holnap reggel elindul Rocklandba és a fellázadt indiánokat megfékezi. Ha meg nem adják magukat, kiirtjuk őket egy szálíg. A második utcai banda csak dicsőséget hozhat a nevére. Ha utolsó szálíg ott veszünk is, akkor is kiirtjuk őket.

Megint harsány éljenzés követte a szavakat, aztán elkezdődött a részletek megvitatása. Előkerültek az első és a harmadik utcai bandák első emberei is és egy-egy zsák elemzősiával a hátunkon, ki fobertel, ki egy winchesterrel, revolverrel és hosszú pengéjű törrel felfegyverkezve, másnap reggel negyvenöt indulunk a hobokeni állomásra négyes sorban, katona siphakkal, katonásan, feszesen.

A vonatra a peronon mintegy kétszáz főnyi jól felszerelt milícia is várakozott már. Ezeket is Rocklandba küldte a kormányzó rendet csinálni. Sebtében szedték össze őket, mert volt olyan a kín csak a sapka és a térdig érő sárga bőr kamási mutatta, hogy katona akar lenni. A mi furcsa kis csapatunkra mosolyogva néztek a katonák, míg mi büszkén vonultunk el mellettük. Pénzünk nem igen volt, tehát jegy nélkül szálltunk be a vonatra.

— Nemzeti ügyben járunk, nem veszünk jegyet, mondta Bill Hardy és mert a vasutársaságban is volt hazafias érzés és humor, nem is törődött vele. Kilencz órára már Rocklandban voltunk. A vonaton falatoztunk egy keveset, — hogy másnapra is maradjon — és mikor a vonat megállt a rocklandi állomáson, egy pillanat alatt sorba verődünk, míg a milícia nehézkesen, kapkodva, ugrálva lezihelődött a kupékából és valahogy kettős rendbe vergődtek, mi már futó lépésben benn jártunk a faluban. Elöl Bill Hardy, kivont karddal, hangosan komandirozott.

A faluban néhány fiú hozzánk csatlakozott. Ezek voltak a tájékoztatók és a vezetők.

— Nyolcz embert megöltek, huszat megsebesítettek, — mondták — és most ott hevernek a tó partján fegyveresen készületben, mert sejtik, hogy jön a katonaság. Kémeik vannak a falu széléin és nem lehet őket veszedelem nélkül megközelíteni.

— A kémeiket lelőjük, — mondta Bill Hardy. — Aztán, hogy a falu végére értünk, megállította a csapatot és kiadta a rendelkezéseit. — E csapat két részre fog oszolni. Az egyik előlről, a másik hátulról támadja meg őket.

— Ha fehér zászlót lobogtatnak: akkor tüzet szüntess; — mondta Bill, a ki gyakorlott volt már a háborús dolgokban.

A csapatot elosztotta és «előre fiúk», kiáltással; mint győző tigrisek törtünk ki a faluból. Messziről láttuk, hogy nagy port verve marsol lassan, katonásan a milícia és elől a tisztjeik komoly haditanácsot tartanak. A közhírhöz elé mentek, ott a tisztke a falu előljáróival meghányták-vetették a dolgokat, kidolgozták a stratégiai terveket.

A második utcai banda pedig két-két lépésnyi távolságra egymástól, ember-ember mellett nyomult előre hosszú vonalban a Rockland tó felé. Messziről tarka tollak csillogtak a napban, lenn a földön, mintha onnan nőttek volna ki, az indiánok hasra fekvé várták a támadást. Mikor lőtávolságra értünk tőlük, mi is hasoncsúszva igyekeztünk előre. Jobbról a Bill Hardy csapata, balról a Perkuss vezetése alatt a másik csapat. A bekerítés pompásan sikerült. Mikor az első lövés elhangzott a másik csapatból, Bill Hardy is kiadta a jelszót:

— Tüzelj!

És megkezdődött a rocklandi véres ütközet. Az indiánok a maguk szokása szerint felugráltak és a sás közé rejtözve lövöldöztek ránk. A negyvenöt puská huzódunk hozzájuk, lenn és egyre közelebb huzódunk hozzájuk, apró nekifutásokkal, a kis dombos takarások mögött és egy órai ütközet után ott álltunk a sás előtt, kipirult arccal, fényben égő szemekkel. Egyetlen indián ült a parton, véres lábát mosogatta a vízben. Ezt megkötöttük és két ember vigyázott rá, míg mi a wigwamokat elfoglaltuk. Asszonyok, gyerekek sürgölődtek a kis indián faluban, a férfiakat azonban mintha a föld nyelte volna el.

Most már be kellett keríteni a nádast. Ez veszedelmes vállalkozásnak ígérkezett. Néhány indián csónak hevert a parton, abba helyezkedett el húsz emberünk, kiveztek a vízre, míg mi a szárazról vettük közre a nádast. Lefeküdtünk a földre és vártunk. Némán, nesztelenül. Egyszerre csak elkezdtek tüzelni az embereink a csónakokból. Vaktában lövöldöztek a nádasokba, de meg volt a hatás. Az indiánok fehér kendőket lobogtatva léptek elő a sűrűből, a hol a húsz puskacső meredt rájuk. Jöttek elő egyenként, harmasával és a mint a partra léptek, úgy kötöttük meg a kezeiket a fehér rongyaikkal, a mig hetven ember állt ott, vörösképű, tollasfejű szelid állatok, ijedt, jámbor harcosok, a kik csak a kenyerüket féltették. Négyessorba állítottuk őket és hajtottuk a falu felé. Mikor Rockland elé értünk, dél volt már. Harcias kettősrendekben épen kifelé indult a kétszáz főnyi milícia-csapat. Szinte megdöbbenve nézték, mint tereljük befelé az indiánokat. Mikor hozzájuk értünk, Bill Hardy kivont karddal, katonásan a parancsnokok elé lépett és jelentkezett:

— Jelentem alásan kapitány úr, a lázadó indiánokat a második utcai banda mind elfogta és ezennel átadjuk őket az Egyesült-Államok csapatának.

A kapitány kezét fogott Bill Hardyval, majd hátraszólt:

— Le a zászlót a földig! Hajtsuk meg a csillagos lobogót a második utcai banda előtt.

Hatalmas hurrah hangzott fel, aztán Bill Hardy meghajolt a kintünetés előtt. A fiúk levették a sapkáikat és egy pillanatig áhítatos csendben álltunk ott, aztán mint a ki a dolgot elvégezte, Bill oda fordult a bandához:

— Fiúk, előre!

EGY ELEGÁNS HÖLGYHÖZ.

Te nem tudod, hogy mi a fájdalom,
Te, drága Hölgy, selyemruhába jársz
S ha kibontom előtted bánatom,
Unsz engemet, mert szebb mesékre vársz,
Te nem maradtál sosem egyedül,
Hol áll a szó és áll a pillanat,
S nem törté még meg arcvonásodat,
Hogy valaki az égbe' hegedül.
Te nem remégtél sosem könnyezőn,
Mint jegenye a magányos mezőn,
Nem lüktetett úgy még a pulzusod,
Hogy tudnád: most az Ozeánt uszod,
És addig élsz... mig egyszer elmerülsz;
Még nem sirtad el sose magad versen
S a térdére sem ültetted Andersen.

... Oh, jó neked. Te szép fotelbe ülsz
És frakkos emberek közt vacsorálsz,
Blázod felett a csipkét szereted
S a hosszú estéken színházba jársz,
Hallgatni szép zenét és éneket,
S ha alakod a páholyba beleben,
Irgy szemekkel néznek a leányok,
Mert hercegnő se mivelheti szebben,
Ha köpenyedet könnyedén lehányod,
Mint szíved felől az emlékemet.

Ambrus Balázs.

HUBAY JENŐ

NEGYVEN ÉVI JUBILEUMA ALKALMÁBÓL.

November 4. és 5-én is volt egy-egy nagyszabású hangverseny Hubay ünnepelésére. Hogy az élete virágjában levő férfiút így ünneplik: nem csoda. Hubai egyik nemzeti büszkeségünk. Az egész világon mindenütt ismerik nemcsak nevét és nemzeti hovatartozását, hanem egyéniségét is, minden kiváló tulajdonságával. Ez az egyéniség a legértékesebbek egyike.

Hubay első sorban művész; és nem kevésbé nagy, mint nevelő, mint zenepedagógus; sőt kitörő természetű a művészetnek két egészen különböző tevékenységét ejtette hatalmába — Hubay: zeneszerzőnek is jeles, hegedűjátészának pedig (azaz előadóművészetnek) a legkiválóbbak egyike volt és maradt máig. Jubileumi ünnepén mint nevelőt — hirnevessé lett tanítványai útján — de mint művészt is, szerzeményeiben és saját játékában ünnepelte 40 évi működéséért a fővárosi közönség, a szokottnál is nagyobb lelkesedéssel.

Igazság szerint Hubay ezt a magas évszámú jubilálást már öt évvel ezelőtt érdemelte volna: akkor volt negyven esztendeje, hogy először fellépett a nyilvánosság előtt; igaz, hogy még csak kilencz éves fűcska volt (hirneves atyjának tanítványa a régi hírv Nemzeti Zenedében), és aztán még nyolcz évig tökéletesítette magát; de máris igen nagy készültiséget tanúsított, sőt egyenesen érettségéről tett bizonyosságot azzal, hogy nehéz hangversenydarabját zenekar kíséretében adta elő. Ez a fellépés jegyezte őt el egész életére a művészetnek. Kitünő mestere volt:

atya, Huber Károly, egy pár nemzedéken át az ország jó hegedűseinek szinte egyetlen tanára; aztán negydedik évet töltött a világ elismert legnagyobb hegedűművészeinek oldalán: a szegény falusi, mosonygyeji fiúból berlini zeneakadémiái igazgatóvá lett Joachim József mellett.

A nemetből magyarrá lett apa után — a ki épen a magyar zenei stílusnak mestere volt, a mit szinpadí és férfikaroké-művei bizonyítottak — a magyarból nemétté lett Joschim: a legmagasabb művészzel sem elégitette ki Hubay lelkét. A húsz éves ifjú még a francia művészetre szomjazott; Párisban a legnagyobb hegedűművészek egyikehez fordult, Viouxtemps-hez, a ki játékát meghallgatva, boldogan fedezte fel a fiatal magyarban lelki rokonát, családjának is e szavakkal mutatta be Hubayt: «végre megtaláltam utódomat!» S ennél a mozzanatnál van helyén, hogy egyetlen vonással jellemezzük jubilánsunk előadóművészetét, egyszersmind a szerzeményeiben is híven megnyilatkozó egész egyéniségét: mindenké felett előkelő; azaz tüzes temperamentumát a gyöngéd érzelem s az izlés mérsékeli. Ez a lelki előkelőség szerezte meg számára a társadalmi életben elfoglalt magas pozíciót s a közszeretetet.

Még sokan emlékszünk Hubaynak Párisban kapott magasztaló kritikáira és belga, hollandi, angolországi hangversenykörútjainak nem közönséges sikereire. S nemcsak egyéni, hanem nemzeti kitüntetéseknek éreztük, mikor 1881-ben, Viouxtemps ajánlatára, az ő utódául Hubayt meghívták a brüsszeli zeneakadémia tanárául. Itt ő vonónégyest alapított, megírta néhány kisebb-nagyobb szép szerzeményét, s kezdettől fogva fényes szerepet játszott a belga főváros zenei életében.

Öt év múlva új korszak kezdődött életében. Atya, Országos Zeneakadémiánk hegedűtanára, meghalt — természetes dolog volt, hogy tanársként a méltó fiú nyerve el. Így került Hubay Jenő hazára; (a zeneakadémiának ma ő a legrégibb tanára). Első dolga az volt, hogy mi-

Hubay Jenő

Vadász Miklós rajza.

kor az ország legmagasabb fokú zeneiskolájában gondnokságot szereztek: az európai hírv Popper Davidot nyerte meg művésztanárul. Csak ő kettő dicsekedhetek azzal, hogy nevük még a tengeren túlról is vonzott ide növendékeket. Két évtizeden át működött vonónégyesük is dicsőséget hozott az országra: magyar zeneszerzőket (Aggházy Károly, Beliczay Gyula, Jámbor Jenő stb.) szólaltatott meg, s oly nagyságok, mint Brahms, nem egy művök első előadását bízták a Hubay-Popper négyesre. Maga Hubay e mellett a lipcsei kényes «Gewandhauskonzertek-től» kezdve lefelé egész Németországban, de orosz, olasz, román földön is, számtalan hangversenyen szerzett diadalt kiváló előadó- és zeneszerző-művészetének.

Brahms «Ungarische Tänze» című, zongorára négykézre szóló magyar nótá-átíráival tette nevét világhírűvé, a melyek ugyan a maga nemében mesteriek, de maga a szerző sem tarthatta méltóknak az ő kisebb-nagyobb szabású, igazi remekműveit. Ugyanezt a tünetet állapíthatjuk meg Hubay világhírrel szemben, magánhegedűre (zongorakísérettel) írt nagyszámú eredeti műveit mindenütt játszószák, három nagy hangversenydarabja, komoly szimfoniája, szintén hivatal vanak tekintélyét növelni — de a kerek világon legelterjedtebbek az ő virtuózjellegű nótáírái, melyeket «Scènes de la Csárda» cím alatt egyaránt megtalálunk a világ minden részén a hangversenyek műsorán. Berlin és Bécs előadták a «Falu rossza» népszimfoniából írt operáját, de egész Európa, mintegy 70 szinpad, juttatta diadalra Hubaynak «A cremónai hegedűs» című kisebb dalművét, 1894 óta. A jeles művész ma már jóval több, mint száz művet bocsátott közre, köztük dalokat, férfikarokat stb.; a nagyszabásúak közül olvasóink bizonyynal még jól emlékeznek az «Egy pár kis faczipó» című Ouida-regényből írt, bájos «Moharóza» című operára, meg a Berczik Árpád szövegére komponált «Lavotta szerelme» címűre. Egyébiránt

Hubay teremőrejeknek a még ifjú üdéségéről tanuskodik az «Egy szerelmi éj» című opera, melyet Hubay épen benyújtott a Magyar Királyi Operaházhoz — sőt egy munkában levő Rákóczi-opera is, melynek szövegét Telekes Béla írta.

S ez a nagyarányú munkásság, a mely bizvást lefoglalhatta volna az egész embert, csak a tanári foglalkozás mellett megmaradó, mondhatni szabad órák eredménye. Nálunk Magyarországon a zeneművészeknek még mindig a tanítás a tulajdonképeni kenyéradó pályája. Hubayról tudjuk, hogy a zenetanítást nemcsak száraz hivatalos órák időtöltő robotjának nézi, hanem teljes lélekkel és ambícióval dolgozik tanítványainak művészi kiképzésén. Ezzel a zenepedagógusi kiválóságával érte el azokat a sikereket, a melyeknek oly nagy szerepe van zenei életünk fellendülésében.

Hubay tanári kiválóságát dicsérik az olyan eredmények, mint Geyer Stefi, Szigeti József, vagy Vecsey Ferencz világraszóló művésze. Az ilyen rendkívüli tehetségek természetesen nem mindig vetődnek fel, de hogy ezek is ilyen könnyen ki tudtak fejlődni, abban Hubaynak nagy érdeme van s még kevésbé jelentékeny tanítványain is mindig megérik a mester gonozzó kezének nyoma.

A ma élő magyar zenei kiválóságok között egy sincs, a ki sokoldalúság dolgában mérkőzhetnék Hubayval. Mint zeneszerző, tanító és mint előadó művész — szóval művészetének egész területén — egyaránt európai hírv lett és maradó nyomokat hagyott a magyar zene fejlődésében.

A ma is ifjui lelkű — Hubay Jenő boldogan, büszkén tekintet vissza zeneszerzői és tanári, valamint hegedűművészi múltjára; de ép oly merész, ép oly jogosult reményekkel nézhet ő is, nézünk mindnyájan, az ő még hosszú művészi és tanári jövője elébe.

... Hubay a magánember: szintén boldog ember. 1894 óta neje: Cebrían Róza grófnő; van két szép és jó fiuk, van nagy kiterjedésű földbirtokuk; s az egykori német törzsből származott nagy magyar művész — egyéb felsőbb kitüntetések mellé — 1907-ben a magyar nemességét nyerte, egyik birtoka révén «Szalasnai» előnévvel. S a mikor valamelyik művészi ideálját veszélyeztetni: megcsillagotja írói tehetsége aranyéretét és erős fényt vetít a napirenden levő kérdésekre, mint tette a mult év nyarán az operaház körül folyt szóharcban is, teljes eredménnyel. K. I.

HUBAY JENŐNEK.

Zengő magyar álmok művésze, üdv neked!
Beh szép a te rózsás, babéros ünneped.
Mig körül a világ csupa vész, gyász, átok
S fölöttünk is balsors száz hullója károg,
Beh jó így ocsúdni világos reményre,
Hallgatni mit jelent ünneped zenéje
És érezni, hogy ez a te dicsőséged
Száz kudarcunkon túl győztes magyar élet.
Mert szent magyar álmok, gyönyörök, keservek
Lelkéből világá oly hódítva zengtek,
Hogy mindig, mindenütt csak magyar művész te,
Lettél egész világ ünnepelt művésze.
Győztes hősként állsz itt s mig ünneplünk téged,
Valójában te adsz nekünk dicsőséget
S adsz hitet, hogy e zord, ránk dühöd világon
Győzhet még majd minden szép, nagy magyar álmom.
Mint győzött a tied... Erre int ünneped...
Zengő magyar álmok művésze, üdv neked!

Telekes Béla.

A VEZÉR JELENTÉST VESZ ÁT.

PODGORICZÁTÓL KONSTANTINÁPOLYIG.

Egy hónapja tart a háború s az egykor féltelmes oszmán birodalom volt hűbéreseinek lábánál hever. Kezdődött a háború, mikor voltaképen még harcz se volt: Szjenicánál a novibazári Szandzsákban és Koccanánál Ó-Szerbiában. Ott szerb, itt bolgár nemzetiségű ottomán alattvalókat konzultáltak fel százával a mohamedánok. A balkáni keresztény országok népei feljajdultak testvéreik sorsa miatt, kormányaik azt követelték a török kormánytól, hogy intézményekkel adjon embert megillető biztosságot a szultán keresztény alattvalóinak. Bolgárország ekkor, már előbb titkos szövetségre lépve Szerbiával, Montenegróval és Görögországgal, tüntető hadgyakorlatra gyűjtötte hadait a török határ közelébe. A hatalmasságok diplomatai nagyon megijedtek, s oly nyomós tanácsokkal léptek fel Szófiában, hogy a sumlai hadgyakorlatokat az utolsó pillanatban lefűjták. De a török ellenhadgyakorlatra gyűjtötte hadait Drinápolynál, a bolgár déli határhoz közel. Bolgárország fenyegetődzött, hogy ha a török nem fűjja le e hadgyakorlatot s nem hagyja abba a mozgósítást (mert az volt), akkor ő is mozgósít. A drinápolyi hadgyakorlatot nem fűjták le, ellenben a török kormány ugyanakkor temérdek szerb hadiszert foglalt le Szalo-

ALBÁN ÉS TÖRÖK FOGLYOK PODGORICZÁNÁL.

EGY HADI TUDÓSÍTÓ PODGYÁSA.
A BALKÁNI HÁBORÚBÓL.

nikiban. Ez kihívás volt. Szeptember utolsó napján a négy balkáni ország elrendelte az általános mozgósítást s augusztus nyolczadikán a legkisebb, leggyöngébb s a felelősséget legkönnyebben viselő Montenegró megüzente a háborút Törökországnak. Seregei még aznap átkeltek a határon, körülzárták Beránát Ó-Szerbiában, a Szandzsák határához közel s megtámadták Podgoriczával szemközt, a török főhadiszállást.

Kilencz napig hadakoztak a czrnagoreczok egymagukban, s a török nem tudott elbánni e kis ellenségével sem. Október 17-én a szerbek is elkészültek felvonulásukkal és megüzenték a háborút, a következő napon pedig kitört a háború mind a négy arczélen.

Egymásután esett el Ó-Szerbiában Prepolác s a Szandzsákban Novi Varos, Szjenicza, Novibazar. Montenegró is elfoglalja a Szandzsákban Plevljét s az egyesülés montenegrói és szerb csapatok közt hovahamarább megtörténik. Október végén a Szandzsák a szövetségeseké. Aztán az új rigómezei csata, melyben a szerbek győznek. Mitrovicza, az egész Koszovopolje, Prisztina a szerbeké. Október 26-ikán Úszküb, a koszovói vilajet fővárosa is megnyitja kapuit a szerbeknek. E közben a görögök mindjobban közelednek Monasztir felé s elfoglalják Karaferiát, mely megnyitja számukra az utat Szalonikibe. A szövetségesek nyugatról, keletről

A SZÓFIAI NÉP OLVASSA A HADI JELENTÉSEKET.

SZONJAS BOLGÁR KATONÁK.
A BALKÁNI HÁBORÚBÓL.

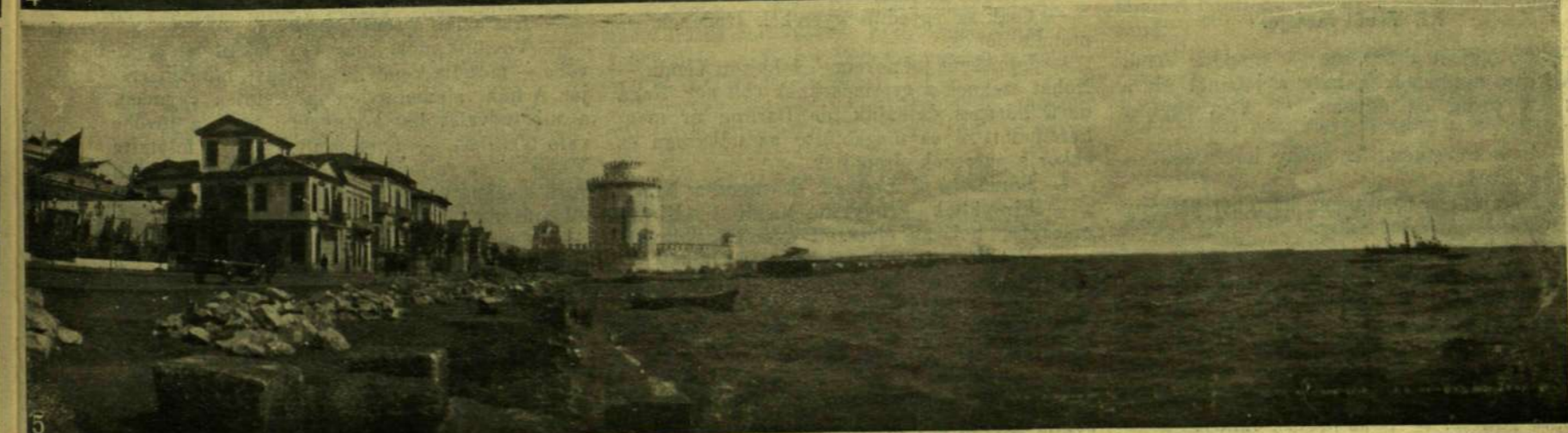
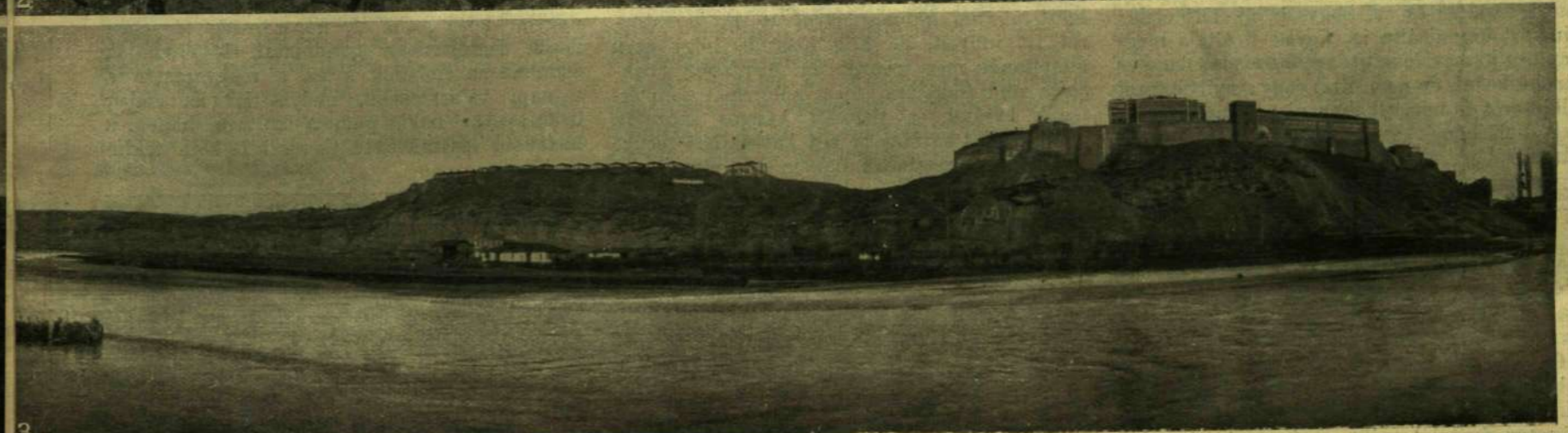
délnek vonulnak a folyók völgyein át. Ugyanakkor a bolgár Szturma-sereg elfoglalja Dramát s elszakítja a hadi összeköttetést Szaloniki és Konstantinápoly közt. Albániában, Ó-Szerbiában és Makedoniában minden főbb város a szövetségeseké.

De a háború sorsa a keleti harcztéren, Trákiában dől el. A török is úgy akarta. Október 18-ikán a bolgár haderő felvonult első támadó vonalán s erős hadoszlopai keltek át Musztafa-Pasánál, harmincz kilométernyire Drinápolytól. Két nap múlva Musztafa Pasa, öt nap múlva, rettentően véres harcz után, melynek hatezer bolgár halottja és sebesülje volt, Kirk-Kilissze, a húsz templom város, Drinápoly keleti védővára, a bolgárok kezébe esik. A bolgárok törnek előre s gyilkos harczok árán elfoglalják, Drinápolytól dél-keletre, Baba-Eszkt, Lüle-Burgaszt. A török védővonal hátraszorul az Ergene-folyó mentéig, föl a fekete-tengeri kikötőig, Midiáig. A jobbszárny, Vizáig előnyomulva, erősebb, a balszárny gyöngébb. Október utolsó napján volt a végzetleges nap, mikor a hetven kilométernyi arczélen folyó ütközet a balszárnyon a török véres csatavesztésével végződött. A bolgárok szörnyű tusa után, melyben ember ember ellen harczolt, bevették Csorlut s másnap a török főhadiszállás már Csataldsában volt. Most Csataldsánál áll a török főerő, az erődítvények sora előtt, melyek Konstantinápolyt védik a Fekete-tengertől a Márvány-tengerig.

1. A carevoselói-út Őrnikamennál. — 2. Kočana. — 3. A Pčinja hídjá Vojniknál. — 4. A bolgár határhoz vezető út Egripalankánál. — 5. Kóprülü kelet felől.

A BALKÁNI HÁBORÚ SZINHELYÉRŐL. — Schmidt Ferenc volt nemzetközi csendőrségi őrnagy felvételei.

1. Osmanie: kilátás Tukevci felé. — 2. Csendőrség Bukovikon. — 3. A vár és gyalogsági tábor Üszkübben. — 4. A Vardar hídjá Üszkübnel. — 5. Szaloniki a tenger felől.

A BALKÁNI HÁBORÚ SZINHELYÉRŐL. — Schmidt Ferenc volt nemzetközi csendőrségi őrnagy felvételei.

EGY TÁBORNOK, A KI AKADÉMIKUS.

Páris, 1912 november 1.

Az Akadémia Française tegnapi ülése, melyen két új tagot választott a negyven halhatatlan közé, az egyik megválasztott személyisége révén érdekesebb a rendes választásoknál. A filozófus Bontoux megválasztása, ismert érdemek csaknem egyhangú jutalmazása lévén, nem kelt meglepetést, — annál szokatlanabb dolog azonban egy aktív katonatiszt bejutása a Palais Mazarin kupolája alá, katonai érdemek révén.

Lyautey generális pályája mindenestre gyönyörű katonai pálya, olyan, melyre ma már csak gyarmatosító államok nyújtanak lehetőséget. A gyarmati szolgálat sokkal súlyosabb, de vezető állásban szinte korlátlan lehetőségeket nyit meg a francia katonatiszt előtt. Lyautey tábornok pedig a földgömb három különböző pontján is előmozdította Franciaország érdekeit. Nagy része volt a francia érdekszférá kiterjesztésében Kelet-Ázsia partvidékein, mohammedánok ezreit hajtotta Franciaország vaskarjai alá Algéria és Marokkó határain és pacifikálta Madagascart déli részét. Egy cselekedet is elég lett volna e három közül a népszerűség elnyerésére, melyet különben nem keresett. Hozzájárul hadi tettei szépségéhez az a körülmény, hogy a francia gyarmati politika e három jelentős eredményét jóformán embervesztés nélkül érte el. A kockázatos gyarmati vállalkozásoknak mindig van ellenségek odahaza, de az áldozat nélkül elért eredmények mindenkit meghódítanak. Lyautey tábornok különben az a katoná, kinek nem esatái adták meg a hírnevet, hanem pacifikáló működése és az, hogy az új területeket mindjárt organizálta is. Egyes, ő általa meg alapított jelszavak, mint: *appuyer sans frepper* (ránézni, de nem ütni) vagy: nyilvánítani kell az erőt és nem alkalmazni, a francia gyarmati politikának azóta folyton hangoztatott (bár ritkábban alkalmazott) irányelvei lettek.

LYAUTEY TÁBORNOK.

Lyautey tábornok akadémikussá lételét bizonyára megkönnyítette az a dolgozat, a két értékes és egyetlen egy könyv, melyet katonai pályája alatt közzé tett. Nem ismerjük a *hadserg társadalmi hivatásáról*, a *gyarmati szolgálatot teljesítő katonatisztról* és *Madagascarról* írt műveit, de alig hisszük, hogy ezek állapotának meg igényét az *Académie Française* zöld frakkjára, mert különben nem értenék barátai és tisztelői hangos szózatát, mely szerint korántsem egy katonatiszt zsenie irodalmi dolgozatairól, hanem egy római stílus

hódító és mégis békét terjesztő hadvezér tetteiről van itt szó. Hivatkoznak Renanra, ki húsz egynéhány évvel ezelőtt kijelentette, hogy az Akadémia nem keresné irodalmi jogozimét annak a generálisnak, ki Strassburgot visszacszerzi.

Érdekes körülmény, hogy a sajtó egyetlen organuma sem emel szót e választás ellen, sőt egyhangulag örömmel üdvözi, mint egy nemzeti diadalt. De az irodalom berkeiből sem hangzik panasz. Lehet ennek az oka az is, hogy a tábornok barátja volt a nemrég meghalt Eu. M. de Vogüé-nak s hozzá írott levelei (melyeket ki akarnak adni) katonától alig várható finom ítélőképességről tesznek tanúságot.

Mindez azonban bizonyára mellékes dolog, a fődolog az: Franciaország ünneplheti egy katonáját, a ki győzelmeket aratott legyőzötték nélkül, a francia befolyás területét megnövesztette az ellenségek irtóságának felkeltése nélkül. Anyira diadalmenetszerűleg folyt le ez a választás, hogy még a szokásos látogatások elmulasztását is elnézték Lyautey generálisnak, ki mint Marokkó katonai kormányzója ennek a feltételnek bajosan tehetett volna eleget.

Boldog embernek képzeljük Lyautey generális, mert nehéz napokra s jelentős eredményekre tekinthet vissza a népszerűség osztatlan verőfényében s bizonyosan teljesülésre váró tervei is vannak még, mert hiszen csak ötvenhét éves. Most meg belekerül egy előkelő testületbe, melybe valószínűleg nagyon kívánczolt fiatal korában, de a mely vágyáról azután mindinkább kénytelen volt letenni, látván, hogy nem az irodalom és a kultúra nagyjai közé való. A népszerűség fényében úszók legrettebb gondolatait is eltalálják azonban az emberek s ez a magyarázata a tegnapi választásnak, melyet ha az ember örülni akar neki, nem a kultúra, hanem a hazafiság szemüvegén keresztül kell tekinteni. k.

A BUDAPESTI REFORMATUS THEOLÓGIAI AKADÉMIA ÚJ ÉPÜLETE A RÁDAY-UTCÁBAN.

jutalmazva az anyai szeretetbe vetett szilárd hittinkért. Felrepültek hát a mamájukhoz és papájukhoz és nincs toll, mely le tudná írni a boldog jelenetet, a melyre most vessünk fátlyot.

Eddig volt a mese és a gyerekek ép úgy meg voltak vele elégedve, mint a szép mesélő maga. Minden úgy ment benne — láthatták — a hogy mennie kell. Elszökünk, mint a világ legszivtelenebb teremtséi, a gyermekek, de egyúttal a legvonzóbbak is; tökéletesen önzőn mulatozunk és aztán, mikor szükségünk van rá, nagy-lelkűen visszatérünk, bizva benne, hogy meg fognak ölelni, nem pedig megverni.

Anyira nagy volt a bizalmuk az anyai szeretetben, hogy azt gondolták, még lehetnek köszívűek egy darabig.

Volt azonban valaki, a ki jobban tudta a dolgot és ez a valaki, mikor Vendi befejezte meséjét, elbőgte magát.

— Mi baj, Péter — kiáltott Vendi odafutva hozzá, abban a hitben, hogy fáj valamije. Aggódva megtapogatta. — Hol fáj p'eter?

— Nem olyan fájdalom az — felelt Péter sötéten.

— Hát akkor mi baj?

— Vendi, te tévedsz az anyák dolgában. Valamennyien megdöbbenve csoportosultak köréje, olyan ijesztő volt az izgatottsága. Ő pedig elmondta nekik, a mit eddig elrejtett előlük.

— Valamikor régen — mondta — én is azt hittem, a mit te, hogy az anyám mindig nyitva fogja tartani számomra az ablakot; elmaradtam hónapokig és hónapokig és aztán visszarepültem. Csakhogy az ablak be volt csukva, mert az anyám egészen megfeledezett rólam és az ágyamban egy másik kis fiú aludt.

Nem tudom, ez igaz volt-e, de Péter azt hitte, igaz és a gyerekek megrémültek.

— Biztos, hogy az anyák ilyenek? — Igen.

Nohát, ez az igazság az anyákról. Oh, a hiábavalók!

Mégis legjobb óvatosnak lenni és senki se tudja jobban, mint a gyerek, hogy mikor kell fordítani a köpönyegen.

— Vendi menjünk haza! — sirtak fel egyszerre János és Mihály.

— Igen, — mondta Vendi átölelve őket.

— Csak nem ma este? — kérdezték az elvesztett fiúk megijedve. Abban a valamiben, a mit ők szívnék hittek, tudták, hogy az ember egészen jól meglehet anya nélkül és hogy csak az anyák gondolják, hogy nem lehet.

— Azonnal — felelt Vendi elszántan, mert az a borzasztó gondolat ötlött eszébe, hogy: hátha a mama most már csak felgyászt visel!

Ebben a rémületében megfeledezett arról, hogy mik lehetnek Péter érzései és kissé élesen mondta neki:

— Péter, megteszed a szükséges intézkedéseket?

— Ha úgy kívánod — felelt Péter olyan hidegen, mintha azt mondta volna neki, hogy törje fel a diót.

Még csak azt se mondták egymásnak, hogy sajnáljuk, hogy el kell válnunk. Ha Vendinek

mindegy volt a válás, akkor Péter megmutatja, hogy neki még inkább mindegy.

Természetesen azonban nagyon nem volt neki mindegy és annyira tele volt dühvel a felnőttek ellen, a kik mint mindig, mindent elrontanak, hogy a mikor benne volt a fájában, szándékosan rövid, gyors lélekzeteket vett, legálább is ötöt egy másodperc alatt. Ezt azért tette, mert Nincsországban azt tartották, hogy valahányszor egyet lélekzik, egy felnőtt meghal és Péter boszúból annyit ölt meg belőlük, a hányat csak tudott.

Aztán megadta a szükséges utasításokat a rézbőrűeknek s visszatért a lakásába, a hol távollétében méltatlan jelenetek folytak le. Megrémülve attól a gondolattól, hogy elvesztik Vendit, az elvesztett fiúk fenyegetőleg közeledtek hozzája.

— Roszabb lesz, mint mielőtt ő idejött — kiáltották.

— Nem engedjük elmenni.

— Fogolynak tartjuk.

— Igenis, megkötözzük.

Nagy szorultságban Vendinek megmondta az ösztöne, hogy hova forduljon.

— Tutlesz — kiáltotta — hozzád fordulok. Nem különös dolog, hogy Tutleszhez fordulj, a legostobábbhoz valamennyi közül?

Tutlesz felségesen felelt. Erre az egy pillanatra elhagyta ostobaságát és méltósággal szólt.

— Én csak Tutlesz vagyok — mondta — és senki se tart semmire. De azt mondom, hogy a ki nem úgy viselkedik Vendivel, mint egy gentlemanhoz illik, annak velem gyűlik meg a baja.

Kivonta vadászkeszét és ebben a pillanatban jutott delelőre a napja. A többiek feszengve vonultak félre. Ekkor tért vissza Péter és a fiúk azonnal látták, hogy benne nem találnak támogatóra. Ő nem tartana a világegért sem vissza senkit akarata ellenére Nincsországban.

— Vendi — mondta föl s alá járva — megkértem a rézbőrűeket, hogy vezessenek át az erdőn, miután a repülés nagyon kifáraszt.

— Köszönöm, Péter.

— Aztán — folytatta rövid, éles hangon, a mely hozzá volt szokva, hogy engedelmesséjének neki — Tinker Bell fog vezetni a tengeren át. Költsd fel őt, Nibs.

Nibsnek kétszer kellett kopogni, mielőtt választ kapott, pedig Tink fenn volt, az ágyában ül' és hallgatózott.

— Ki az? Mit akarsz? Eredj innen! — kiáltott.

— Föl kell kelned, Tink — kiáltott Nibs — és elvinned Vendit utazni.

Tink természetesen roppantul örült, mikor azt hallotta, hogy Vendi elmegy, de arra is el volt szánya, hogy nem lesz a kísézője és ezt meg is mondta, ugyancsak mérges hangon. Aztán megint úgy tett, mintha aludna.

— Azt mondja, nem akar — kiáltott fel Nibs, elképedve ilyen fegyelmetlenségen. Erre aztán Péter ment az ifjú hölgy szobája felé.

— Tink — kiáltott be neki — ha azonnal fel nem kelsz és nem öltözől fel, akkor én félrehúrom a függőnyt és valamennyien látni fogunk pongyoládban.

Erre aztán Tink felugrott. — Ki mondta, hogy nem akarok felkelni? — kiáltott.

Ezalatt a fiúk elszontyolodva nézték Vendit, a ki most már készülődött Jánossal és Mihállyal az útra. Le voltak verve, nem attól a gondolatától, hogy elvesztik őt, hanem azért is, mert gondolták, hogy ő most valami érdekes dologban fog részt venni, a mihez ők nincsenek meghíva. Az újdonság, mint mindig, csalogatta őket.

Vendi nemesebb érzést tulajdonított nekik és ellágyult.

— Kedveseim — mondta — ha ti is el akartok jönni velem mind, én biztosra veszem, hogy anyám és apám fiaikül fogadnak.

Ez a meghívás különösen Péternek szólt, de a fiúk mindegyike kizárólag magára vette és azonnal örvendő ugráltak fel.

— De nem fognak minket sokallani? — kérdezte Nibs ugrándozása közben.

— Oh nem — mondta Vendi hirtelen kigondolva a dolgot — hiszen csak arról van szó, hogy a szalónban is el kell helyezni néhány ágyat.

— Péter, elmehetünk? — kiáltották valamennyien könyörögve. Biztosra vették, hogy ha ők mennek, velük jön Péter is, de ezzel sem sokat törődtek. A gyermekek, ha valami új dolog kopogtat, mindig készek elhagyni azt is, a ki nekik a legkedvesebb.

— Jól van — felelt Péter keserű mosolylyal és a fiúk már szaladtak is összeszedni a holmijukat.

— Most pedig Péter — mondta Vendi, azt gondolva, hogy mindent rendbe hozott — beadam az orvosságodat, mielőtt elindulsz.

Szeretett orvosságot beadni nekik és tagadhatatlanul kellettől többet is adott. Persze az orvosság tiszta víz volt, de üvegéből adta, mindig megrázta előbb az üveget és megolvasta a cseppeket, a mi a dolognak orvosságig adott. Ez alkalommal azonban nem adta be Péternek a cseppeket, mert mialatt készitgette, olyan kifejezést látott az arcán, a melytől megállt a szíve.

— Szedd össze a holmidat, Péter — mondta remegve.

— Nem — felelt Péter, közömbösséget tetve. — Én nem megyek veletek, Vendi.

— De igen, Péter.

— Nem.

Meg akarta mutatni, hogy Vendi elutazása őt nem indítja meg. Föl-alá járt a szobában, vidáman játszva sipján. Vendi utána futkosott, nem bánta, ha ezzel megalázta is magát.

— Megkeressük anyádat — hízeltgette neki. Dehát, ha Péternek volt egyáltalában anyja, ő már nem érezte hiányát. Egészen jól megvolt nélküle. Nem is gondolt rá és csak a rosz tulajdonságaira emlékezett.

— Nem, nem — mondta Vendinek határozottan. — Hátha azt fogja mondani, hogy én már öreg vagyok, pedig én örökké kis fiú akarok maradni és jól mulatni.

— De Péter.

— Nem.

Elöl ülnek Zell Katalin, Sedivi Augusztá, Vay-Ibrányi Alice főnőköszvény, Molnár Róza és Petz Mária; mögöttük állnak Bors Paula, Gáspár Róza, Junger Erzsébet és Kneif Julia.

A MAGYAR VÖRÖSKERESZT-EGYLET ÁLTAL SZÓFIÁBA KÜLDÖTT ÁPOLÓK.

Erre hát a többieknek is meg kellett mondani:

— Péter nem jön.

Péter nem jön! Ijedten néztek rá, botjaikkal a hátukon, mindegyik boton batyu. Első gondolatuk az volt, hogy ha Péter nem megy, akkor alighanem megváltoztatja szándékát és őket sem eresztí.

Péter azonban sokkal büszkébb volt, semhogy ezt tegye.

— Ha megtaláljátok anyáitokat — mondta sötéten — remélem, szerelni fogjátok őket.

Szavainak cinikussága kényelmetlen benyomást tett s a legtöbben kezdtek habozni. Az arczuk azt mutatta, hogy elvégre is hátha számárság, hogy el akarnak menni.

— Már most — kiáltotta Péter — semmi hüho, semmi pityergés. Isten veled, Vendi.

Barátságosan kinyújtotta a kezét, mintha most már igazán mennie kellene, mert neki valami fontos tennivalója van.

Vendi kénytelen volt megfogni a kezét, mert ő semmi jelét sem adta annak, hogy jobb szeretne egy gyűszűt.

— Nem fogsz elfelejteni fehéreműt váltani, Péter? — kérdezte Vendi, Péteren felejtve a szemét. Vendi mindig nagy súlyt fektetett Péter fehéreműre.

— Nem.

— És be fogod venni az orvoságodat?

— Igen.

Nem tudtak mit mondani többet. Kényelmetlenül hallgattak. Péter azonban nem az a legény volt, a ki mások személtására ellágyul.

— Kész vagy, Tinker Bell? — kérdezte.

— Igen, igen.

— Nohát, akkor indulj.

Tink kirepült a legközelebbi fán, de senki sem ment utána, mert ebben a pillanatban hajtották végre a kalózok rettentő támadásukat a rézbőrűek ellen. A levegő megtelt sikoltással és fegyveresörgéssel. Odalenn halálos csend volt. A szájak kinyíltak és nyitva maradtak. Vendi térdre hullott s a karját kitárta Péter felé. Minden kar ő feléje tárult, némán könyörgtek, hogy ne hagyja el őket. Péter megragadta kardját és harcivágy lobogott szemében.

XII. A gyermekeket elviszik.

A kalózok támadása teljes meglepetés volt, bizonyította annak, hogy a lelkiismeretlen Huk szabálytalanul vezetett, mert a rézbőrűeket szabályszerűen meglepni fehér ember nem képes. A vademberi barczmód összes megiratlan

HAJÓZHATÓ CSATORNA TERVE BUDAPEST KÖRÜL.

A főváros fejlődése szinte kényszerítő szükségé teszi, hogy hajózó körcsatornával vegyüljön körül. A Budapest közepét keresztül szelő Duna ugyanis már távol esik a messze szétterülő város egyes részeitől s a vizen szállított áruk csak költséges átrakodással s még költségesebb fuvarozással juthatnak a Dunától a külső részekig.

Ennek a körcsatornának a gondolata egyébként már régen kísért. Már a kiegyezéskor Budapestnek világvárossá fejlesztése céljából Reiter Ferenc tervet dolgozott ki e körcsatornára. Előtte lebegett Páris, Berlin és Bécs példája, hol a vízforgalmat hajózó csatornák viszik be a város belsejébe. A mellett azt is ezéozta, hogy a Rákos-mező fölkaivat homokját ne hozhassák be a szelek a fővárosba. Reiter a mai Nagykörút mentén vezetett volna a csatornát, mely tehát aránylag kis területet fogott volna körül. Épen ezért a tervet elvetették s engedték, hogy a főváros a Duna forgalmi körén kívül terjeszkedjék, mikor is a megvalósítandó csatorna sokkal nagyobb beépített területet foglal be s valóban hasznos szolgálatot fog teljesíteni.

Reiter óta számos terv merült föl ebben a dologban. Újabb Kwassay Jenő hozott nyilvánosságra egy tervet, mely komolyságánál és nagy jelentőségénél fogva megérdemli, hogy a «Vasárnapi Ujság» olvasóival röviden megismertessük.

Miként a mellékelt rajzból látható, a körcsatorna a Margitsziget fölött, körülbelül az ó-budai hajógyárral szemben indulna ki a Dunából s a Rákos-patak mentén haladva fölfelé a vizválasztóig; a szentlőrinczi határban visszafordul nyugatnak, majd a kőbányacseglédi vasúttal párhuzamosan haladva eléri a főváros határát s itt az 50 öl széles erdő-öbven az erzsébetfalvi határ mentén a soroksári Dunaágba szakadna.

Az egész csatorna hossza a Rákos-patak völgyében a vizválasztóig 17,5 km. a vizválasztótól a soroksári Dunaágig 11 km. vagyis összesen 28,5 km. Emelkedése a soroksári Dunától a vizválasztóig 34 m., melyet a Rákos-patak völgyében négy, a soroksári Dunaágtól Kőbányáig öt, vagyis összesen kilenc hajózó-csege győznie le. A csatorna részére a Duna szolgálatná a vizet, melyet vagy a Rákos-patak torkolatánál, vagy a soroksári Dunaágnál föllállított szivattyúk emelnének a csatornába.

A megépítés költségei, a kiszajátandó területek értékét nem számítva, 30 millió koronára emelkednének, melyből 13 millió korona esik a Rákos-patak völgyében haladó ágra, 17 millió pedig a visszatérő ágra.

HALÓTTAK NAPJÁN KOSZORÚT DOBNAK A DUNÁBA, A VIZBEVULTAK EMLÉKEZETÉRE.

Érdekes, hogy Kwassay ennek a csatornának költségét a mellette fekvő területek értékelkedéséből akarja fedezni. Ugyanis a csatorna mentén gyári és ipartelepek létesülnek s a forgalom jelentős mértékben emelkednék úgy, hogy a telkek értéke e miatt tetemesen megnövekednék. Az értékelkedésre példa a németországi Teltov-csatorna, melynek mindkét partján az 500—500 m. széles, vagyis összesen egy km. széles földszalag értéke a csatorna megépítése előtt mintegy 100 millió márká volt; a megépítés után pedig 500 millió márkára emelkedett, míg maga a csatorna csak 50 millió márkába került. Kwassay még más példákat is hoz föl annak igazolására, hogy a környező telkek értéknövekedéséből a csatorna megépítésének költsége többszörösen kikerülne. Ha tehát a törvényhozás fölhatalmazná a csatorna építőt, mondjuk a fővárost, hogy egy km. szélességben a csatorna menti telkeket kiszajátíthassa a csatorna megépítése után ismét eladhassa: nemcsak hogy az építés költségét kapná ki, hanem még tetemes nyeresége is maradna.

De nem tekintve a fővárosnak ezt a közvetlen üzleti hasznát, szinte kiszámíthatatlan az a közvetett közgazdasági haszon, melyet a csatorna okozna. Az élelmiszerek olcsó szállítása megkönnyítené az emberek megélhetését, a nyers anyagok olcsó szállítása föllendítené az ipart s a közeli községeknek e csatorna segítségével való kapcsolata a főváros-hoz, egyszerre megvalósítaná a Nagybudapest gondolatát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Széchenyi ismeretlen műve. Az Akadémia legújabb kiadványával nem mindennapi meglepetést szerez valamennyiünknek: gróf Széchenyi Istvának egy eddig kiadatlan, sőt mondhatni ismeretlen művét, a *Garat* című terjedelmes politikai röpiratot bocsátja az olvasóközönség elé s ezzel igen jelentékeny új adalékkal járul Széchenyi gondolkodásának ismeretéhez. A *Garat* 1842-ben készült s egyenes folytatása annak a ma már történelmi vált politikai vitának, melyet Széchenyi a *Kelet Népe* című, Kossuthnak a *Pesti Hir-lap*-ban kifejtett publicisztikai működését támadó röpiratával támasztott. Kossuthnak lapjában és még inkább a pestmegyei megyegyűléseken kifejtett politikája folyton izgatta Széchenyt, a ki már akkor erősen zaklatott lelkiállapotban volt, érezte, hogy az általa keltett reform-mozgalom vezetése kezd kisziklani a kezéből, vele, a mind higgadtabb utakra térve szemben mind radikálisabb lett s olyan irányba tereli a közvéleményt, a melyben ő egy előjövendő forradalom veszedelmének árnyékát látta. Ezért a *Kelet Népe* után is szikszágesnek látta a maga álláspontját újból kifejezni, Kossuth és társai igazgatásával szembeállítani a maga tekin-télyét. A czélból írta a *Garat*-ot 1842 tavaszán. A munka erős támadó irat Kossuth és társai ellen, de a konzervatívokkal szemben is élesen körvonala a maga álláspontját. Mély hazafias aggodalom és a kötelességteljesítés öntudata teszi hangját és okfejtését helylyel-közzel még ma is érezhetően izgatottá s a belső, érzelmi igazság erejét adja neki még olyan dolgokban is, a melyekre az azóta lefolyt történeti események ráczá-foltak. Mikor azonban munkája elkészült, miért, miért nem, meggondolta magát és nem adta ki a kéziratot, úgy látszik, nem is sokat tördölt vele többet. Egy részét 1858-ban odaajándékozta Török Jánosnak kiadás végett, a ki Széchenyi más kéz-irataival együtt ki is adta, a nélkül, hogy sejtette volna, mit ad ki. A kézirat többi része hagyaté-kában maradt s most kutatta ki és állította össze újra *Viszota* Gyula, Széchenyi munkáinak leg-gondosabb kutatója. Nagy fáradtsággal sikerült csaknem az egész művet megmentenie, kisebb hézagok kivételével, úgy hogy mondhatni teljes fogalmat nyerhetünk arról, hogy mit akart a *Garat*-tal Széchenyi. *Viszota* Gyula Széchenyi jegyzetei és napló alapszámán rendkívül lelkiismeretes jegyzeteket is csatolt a könyvhöz s külön függelékben megvilágítja a *Garat* előzményeit s az egész Kossuthtal szemben támasztott vitát. A könyv megjelenése nagy nyeresége irodalmunknak, mert Széchenyi minden gondolata ereklje s a *Garat* nemcsak teljesebbé teszi egész gondolkodásmód-jának képét, hanem méltón illeszkedik többi munkái mellé.

Adámok és Évák. Könnyű kitalálni *Alba Nevis* új novellás kötetének már a címéből is, hogy a novelláknak mi a kizárólagos tárgya. Férfiak és nők — első sorban persze nők — szerelmi vergődései és harcjai, a melyekben mindig kiderül mindkét félnek tökéletesen tehetetlen volta. A novellák

tudósítások egy olyan háború egyes utközeteiről, a melyben mind a két fél vesztes marad. A kik az irónó eddigi munkáit figyelemmel kísérték, azok új könyvében sem fognak meglepőt, újat találni, — csak a váz más, a mesék és helyzetek, az alakok mindig ugyanazok és ugyanaz a levegő is, az érzékes szentimentalizmus, az a puha, meleg, gőzös levegő, csak most már kissé fáradt-gőznek érezzük, talán azért, mert már régebről ismerjük. Az újabb időkben mindenütt Európában egy különös neme fejlődött ki az irodalomnak, a melyet csaknem kizárólag nők művelnek s a mely mintha a harmincz-nyegen év előtti fajta guvernán-literatúrát akarna pótolni: a szórakoztatás a főczélja s erre szereti felhasználni az érzékiességgel való kaczerkódást, velejében azonban ép olyan szentimentális s ép úgy a kevésbbé fejlett izlésű olvasók szája izének készült, mint a hajdan híres német Marlitt-irodalom bármely műve. *Alba Nevis* nem siker nélkül műveli ezt a formát, körülbelül az első is volt benne nálunk, a többiek három-négyen utána jöttek. Közben megszerette a rutint is, a melyet a legtöbbszor csakis a közönség előtt forogva lehet megszeretni, úgy hogy munkája a maga nemében, azok számára, a kik az efféle könnyű fajsúlyú olvasmányt szeretnek szórakozni, teljesen meg is felel.

A gyermek és a játék. *Nógrády* László ily című munkája a gyermek lelkével és életével foglalkozó tanulmányok egyik legfontosabb és leg-érdekesebb területét dolgozza fel. Munkája két részre oszlik, az egyik a játék pszichológiájával, a másik pedagógiájával foglalkozik. A pszichológiai részben foglalkozik a játéka vonatkozó mai filozófiai elméletekkel: az esztétikai játék-elmélettel, a biológiai elmélettel, azután saját felfogását fejt ki a játéknak a gyermek fejlődésében való szerepével, a játék tényezőivel és kritikájával. A pedagógiai részben mindenekelőtt a játéknak a nevelésben való értékéről szól, azután a játéknak a nevelésben való oldalában való szerepéről, a nevelés különböző oldalában való szerepéről, a meséről, a báburól stb. Fejtegetéseiben a játéka vonatkozó gazdag külföldi irodalom javarésze támaszkodik, s felhasználja azt a gazdag anyagot is, melyet a Gyermektanulmányi Társaság szerzett össze 1911-ben kibocsátott kérdőívei s ezekre érkezett közel hateraz válasz révén. A könyv jó szolgálatot tesz a magyar gyermektanulmányi irodalomnak, elsőül fejt ki egy olyan témát, a mely a gyermekkel való foglalkozás központi problémái közé tartozik.

A *Jó Pajtás*, *Sebők* Zsigmond és *Benedek* Elek képes gyermeklapja november 10-ik számába *Rudnyánszky* Gyula és *Benedek* bácsi irtak verset, *Szabóné* Noga Janka elbeszélést, *Sebők* Zsigmond folytatja *Dormogó Dömötör* Királyhágón túli utazását *Zöldi* Márton mesét mond, *Gyula* bácsi

természetrjai érdekességeket beszél el a lövészhalról, *Garay* Akos szép képet rajzolt, egy czikk képekkel ismerteti a czirkveniceai iskola-szematotriumot, *Zsiga* bácsi elmondja egy kedves mókáját, *Szemere* György folytatja regényét. A réjtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Új könyvek.

Garat. Irta 1842-ben gróf Széchenyi István. Sajtó alá rendezte és a mű történetét megírta *Viszota* Gyula. Budapest, M. T. Akadémia; ára 2 korona.

Adámok és Évák. Elbeszélések, írta *Alba Nevis* Budapest, Légrády testvérek.

A gyermek és a játék. Irta *Nógrády* László. Budapest, kiadja a Magyar Gyermektanulmányi Társaság; ára 5 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *ADÁMKOVICH* István agyagospataki görög katolikus lelkész, szent-széki tanácsos 77 éves korában Agyagospatak községben. — *GÁLL* József főrendiházi tag, 76 éves korában Budapesten. — *KALOSI* József ügyvéd, nyug. királyi törvényszéki bíró, volt országgyűlési képviselő, stb. 66 éves korában Budapesten. — *VUK* GYULA volt nagykereskedő 61 éves korában Budapesten. — *VINGOLMANN* ANTAL 54 éves korában Budapesten. — *SUSCZKY* HERMANN a Magyar Országos Középponti Takarékpénztár tisztviselője 52 éves korában Budapesten. — *FETICH* LÁSZLÓ posta és táviró segédírást, 40 esztendősen korában Szombathelyen. — *TÓTH* ELEMÉR zeneiskola-tulajdonos 40 éves korában Budapesten. — *BALLA* MIKLÓS, az irodalomnak és sajtónak egyik érdemes munkása, 37 éves korában Budapesten. — *SZÜCS* MIKLÓS gimnáziumi tanuló, Szücs Gerő 15 éves fia Budapesten.

Özv. turchányi és theresztényfalvi *TURCHÁNYI* GYULÁNÉ, szül. egregi Horváth Anna 72 éves korában Kecskeméten. — *LEOPOLD* FRANCZISKA, Leopold Gyula hirdető iroda tulajdonos felesége, Budapest. — *SCHOLTZ* EDÉNA, néhai dr. Scholtz Ede lovag özvegye, szül. Vass Julia Munkácson. — *ROSNER* KÁLMÁNNÉ szül. Egervári Adél 24 éves korában Budapesten. — *EÖTTEVÉNYI* dr. NAGY OLIVÉN királyi jogtanár és felesége nemeskvassói Kwassay Annie leánya Klárka 8 esztendősen korában Kasán. — *GROSZECK* ANNUSKA, *GROSZECK* Károly és

neje született Bartha Gizella 6 éves leánya Budapest.

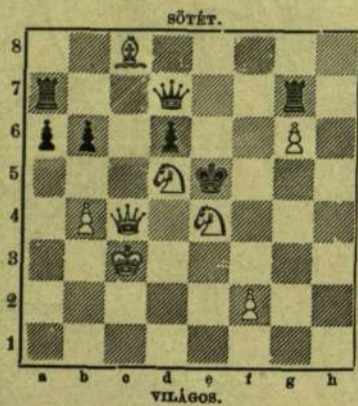
EGYVELEG.

*Hol szeretnek legjobban házasodni? A statisztika szerint a házassági kedv Európában néhány év óta erősen hanyatlott.

Minden zongorázót érdekelni fogja, hogy zeneművek már a megjelenés napján kölcsönözhetőek az Országos Hanggyógyászati Intézetnél.

SAKKJÁTÉK.

2822. számú feladvány Kőnig A.-tól.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2818. számú feladvány megfejtése Ferber E.-től.

Világos. Sötét. 1. He1-g2 Fh7xg6 2. c6-c7 matt

A 2819. számú feladvány megfejtése Cimburel L.-től.

Világos. Sötét. 1. Hh3-e5 f6xe5 2. Bh1-h4 f stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A Budapesti Sakk-kör.

hadháza. — A 'Leibneri Gazdasági Kaszinó' (Leibniz). — Lustyik János és Salvá János (Alberti-ira).

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Budapest. Ha az illető író dolgai nem tesznek önmagukra, az első sorban önmagukra nézve baj, mert mindig jobb, ha az ember valamit élvezni tud, mint ha megütődik rajta.

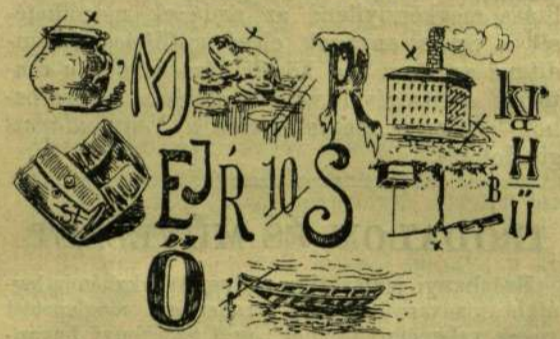
Tavaszhoz. Olyan kicsi. Ha a maga mulatságára ír ilyen verseket, akkor jól teszi, de arra már nem számíthat, hogy újságban közöljék.

Soha nem ismert. A tavóznak. Száz meg száz hölgy tud kedvesen és szépen zongorázni s bizalmas, szűkörről társaságnak sok élvezetet is szerez vele, de ha nagy hangversenyteremben lépne fel, ezernyi közönség előtt, nem volna semmi hatása.

A találka. Egy-két néprajzi vonás ha van érdekes benne, egyébként igen kedveltes próbálkozás.

Verszem. Nem is volt igazi gimnazista, a ki ilyen verset nem faragott.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 41-ik számában megjelent képtalány megfejtése: A művészet örök ifjúságot ad a szívnek és a léleknek.

Felolvasó szerkesztő: MÓTITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármezeje-u. 11. Kiadó-hiatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A Magyar Királyi Államvasutak téli menetrendje.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Érvényes 1912 október hó 1-től.

Table with columns for destination (Dél felé, Délután), train number, departure time, and destination name.

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Érvényes 1912 október hó 1-től.

Table with columns for origin (Dél felé, Délután), train number, arrival time, and origin name.

Báli-selyem. Hirtva. Gazdag mintagyűjteményt postafordultával küld HENNEBERG selyemgyáros Zürich.

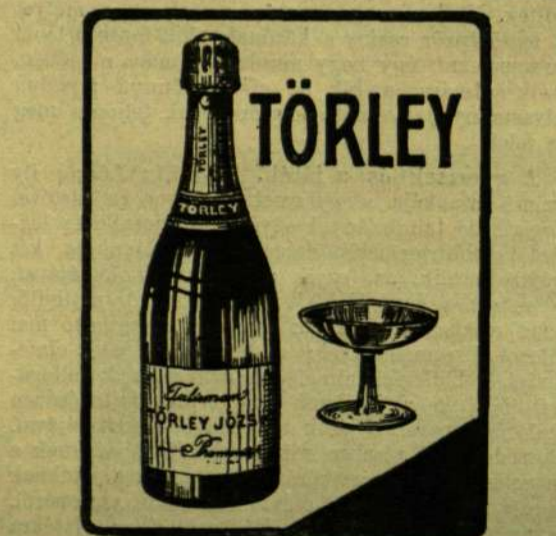
Népies himzések. Bluzokon, gyermekruhák, terítőkön, vert-, horgolt- és tűcsipkék, szőnyegek, agyagáruk.

'DARWIN'. A természetudományok minden ágának haladásáról népszerűen, egyszerű módon tájékoztat a című kéthetenként megjelenő új folyóirat.

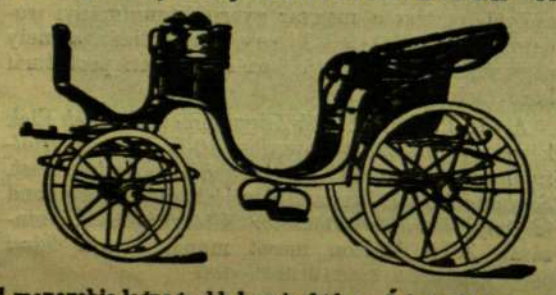
Serravallo. kina bora vassal. Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabban kitüntet Erősitő szer gyengekedők, vérszegények és lábadozók számára.

Serravallo. kina bora vassal. Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabban kitüntet Erősitő szer gyengekedők, vérszegények és lábadozók számára.

AZ ÖREGEM. is mindig azt mondta, hogy szeplők elizésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű 'Steckenpferd' illóolaj-szappan.

Kocsiarucsarnok. Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

Svajczi-Selyem. Kérjenek minál is mi udjónasainkat fekete, fehér, vagy színesben: Taffetas, Chantans, Pannóné, Crépe de Chine, Duchesse, Ecosais, Eoliana, Mousseline 180-cm, szűles, méterje 1. 120-tól kezdve, Bortony, és Pile ruháknak, és bluzoknak stb., valamint bluzok és ruhák valódi svajci hímzéssel batist, gyapjú, rászon, és selyemben.

ALAPITVA 1865. HECKENAST GUSZTÁV ZONGORATERMEI. Bpest, csakis Gizella-tér 2. Telefon.

IBACH-ZONGORÁK egyedül képviselője. IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak: Beckhaus, Dohnányi, Pugnol, Alice Ripper, Sauer, Stefánny stb.

AZ ÖSSZES GÉPEK ÉS FORMÁK CEMENTÁRUK ELŐÁLLÍTÁSÁRA. cementfalszöggyártó gépek, cementfedő-cserépgyártó gépek, betonütem-gyártó gépek.

Dr. GASPARY & Comp. GÉPGYÁRA MARKRANSTADT Leipzig mellett. Kérjük gyárunkat meglatogatni. 228. számú broszúra ingyen.

SALVATOR. Kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknak, kösvényéni, cukorbetegségnek, vörhenyének, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.

Lohr Mária (Kronfusz). Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legregényebb csipke-társító, vespérszövőgyára.

BETEGÁPOLÁS. Az összes betegápolási cikkek raktára. Maskotók, sérvkötők művegtagok görcsérhársnyak, vilanygépek és egyéb egészségügyi cikkek.

Sárga János. császári és királyi udvari szállító ékszerész és műtörs. Budapest, IV., Kigyló-tér 5. és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Ridikül finom bőraru. gyári Papek József és kir. udv. szállító, bőraru gyártónál, Bpest, Rákóczi-ut 11. PALMA. valódi KAUCSUK-CIPÓSÁROK DOBOZA. MINŐSÉGE: ARANY.

Az ország legelőnyösebb ékszer, ora, ezüstnemű és iparművészeti tárgyak beszerzési forrása. Készpénz és angol rendsz. részletfizetésre is.

Hajhullást, zsiros és sötét hajat, fekete fej jegyű ibolya-sampunnal és főlválva fekete fej jegyű Kátrány-sampunnal.

fekete fej jegyű ibolya-sampunnal és főlválva fekete fej jegyű Kátrány-sampunnal.

A tej korpamentes lesz, a haj tömött és fényes, a ritka haj tömöttnök látzik! Az a siker, a melyt a mindenütt ismert és kedvelt fekete tej jegyű kátrány-sampunn napról-napra elér, abból is megállapítható, hogy egész sor kétértékű utánzatok hoztak forgalomba, a mi matt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védőjegyre.

Nagy választék bel- és külföldi papírkárpitokból. Minius Jakab tapéta raktáralban Budapest, Rákóczi-ut 6. a Bazár-udvarban.

JÖVENDŐLTESSE MEG ÉLET-TÖRTÉNETÉT EZEN EMBER ÁLTAL!

Csodás tudását, az emberi életbe látását a távolból mindazok megcsodálják, a kik írnak neki.

Ezer és ezer ember kérte már tanácsát az élet mindenféle fázisában. Megmondja kiváló képességeit, megmutatja, hol kínálkozik Önnek eredmény, ki barátja, ki ellensége, élete jó és rossz fordulópontjait.

Az ő leírása, az elmúlt, jelenlegi és a jövő eseményeiről meg fogják Önt lepirasztani. Mindaz ami neki ehhez szükséges egyedül az Ön neve (születési adataiban), születési dátum és nemének megjelölése. Pénz nem szükséges, hivatkozzon egyszerűen lapunkra és körjén egy olvasópróbat ingyen.

Stahlmann Pál ur, egy tapasztalt német asztrológus, Ober-Neusadern-ből mondja:

A horoszkóp, melyet Roxroy tanár ur nekem felállított, teljesen megfelel az igazságok Alapos, teljesen sikerült munka. Mintán magam is asztrológus vagyok, oszilágásztati számításait és adatait pontosan utánnyagáltam és azt találtam, hogy munkája minden részében pontos, ő maga pedig ezen tudományban teljesen avatott. Roxroy tanár ur egy igazi emberbarát, mind-nemek igénybe kellene venni szolgáltatásait, mert ezáltal rendkívül sok előnyt szerezhet magának.

Blanquet báróné, egyik legteljesebb párisi nő, a következőket mondja:

„Köszönetet mondok Önnek alapos jövőmondásáért, mely csak-egyan rendkívül pontos. Én már különböző asztrológusokhoz fordultam, de egyetlen egytől sem sikerült oly igaz és teljesen megelégedésemre szolgáló választ nyernem. Szívesen fogom Önt ajánlani és bízom a tudását ismerőseim és barátaim tudására is.”

Nagyisteleki G. C. Hasskari ph. dr. felkérte ur, egy Roxroy tanár-hoz írt levelében a következőket mondja:

„Őn bizonyára a legnagyobb specialista és mester a szakmájában. Mindenki, aki tanácsot kér Öntől, hámniul fog az Ön jóslatainak kifogást ember- és tárgyszerűségük pontoságán és tanácsán. A leg-szeptimább is, ha egyszer Önnel levelezett, újra és újra ki fogja kérni tanácsát.”

Ha Ön ezen kézségesség ajánlatából hasznot akar és olvasásra próbák-égyetmást díjtalanul óhajt, küldje be neki teljes nevét, pontos címét, születésének napját, hónapját, évét és helyét (mind olvashatón írva), továbbá, hogy Ön férfi, asszony-e vagy kisasszony és írja le az alábbi verset sajátkezűleg:

Az Ön segítő tanácsa
Amin azt mondják ezren,
Eredményt és szerencsét hoz,
Én is igénybe veszem.

Portkiadás és irásilletékre küldjön be 60 fillért levélbelyegzőben. Címre: az Ön 25 filléres belyeggel ellátott levelét ROXROY Dept. 4010 C. 177a Kensington High Street, London, W., Anglia.

ORSZÁGOS HANGJEGYKÖLCSÖNZŐ INTÉZET (Rózsavölgyi és Társa-féle) Bpest, IV., Sütő-u. 6/V., félem. 3 v. 4 K havi előfizetés! Minden ujdonság azonnal kapható!

CALDERONI ÉS TÁRSA

Szemüvegek s'orracsíptők, arany, ezüst teknősbéka és double foglalatú. Színházi látósvék. Női nyeles látósvék. gyöngyház, teknősbéka és diszszománcz burkolattal. Prizmás látósvék, Zeiss- és Busch-

Budapest, V., Gizella-tér 1. (Haas-palota)

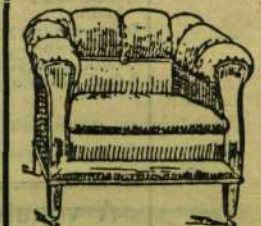
féle színházi, tábori, verseny, utazási és vadászati czélokra. Diszes kivitelű lorgnettek, arany, ezüst gyöngyház, teknősbéka és diszszománcz. Aneroid és légsúlymérőket, finom szerkezettel. Ablak-, szoba-, fürdő- láz- és diszes állóhőmérők. Stereoskop készü-lékek. Teleszkópok. Fényképezési készü-lékek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Josef Winkler & Söhne bórond-táskák és bóraru specialiták Wien, VI. Himmelportig. 7.

Előkészít! Tartós! Versenyszerű árak! Katalógus ingyen és bérmentve. Azonnali szállítás.

Angol bórbutoripar Bórbutor szakmühelyek KENDI ANTAL Budapest, IV. ker. Semmelweis-u. 7. sz.

Eddig páratlanul álló szerencse!

A világ legnagyobb osztálysorsjegy főnyereménye. A lefolyt VI. oszt. főnyereménye 400,000 K és a jutalom 600,000 K összesen 1,000,000 K

egy millió kor.

egy számra 103,881. és pedig a számu sorsjegyre esett. Ezen nyereményt a Török A. és Társa bankház R.-T. Budapest, IV., Szervita-tér 3/c. Magyarországon lakó négy vevője nyerte.

Ezen óriási főnyereményen kívül csupán a most lefolyt 30-ik sorsjátékban a következő nyeremények jutottak vevőinknek: K 90,000, K 60,000, K 50,000, 2 á K 30,000, K 20,000, 3 á K 15,000, 2 á K 10,000, 9 á K 5000, 79 á K 2000 stb stb. Ezen fényes eredmny legjobb bizonyítéka annak, hogy bankházunk vevői minden sorsjátékban tömeges nyereményekben részesülnek, ennél fogva mindenki igyekszik, hogy sorsjegyeit Töröknél szerezzé be.

Huzás már f. év november hó 21-én és 23-án. Az I-50 osztályu sorsjegyek árai: Egy egész sorsjegy Fél sorsjegy Negyed sorsjegy Nyolczad sorsjegy 12- kor. 6- kor. 3- kor. 1-50 kor.

Az eredeti sorsjegyek utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg.

Török A. és Társa bank részvény-társaság.

Legnagyobb osztály-sorsjegyüzlet. Bpest, Szervita-tér 3/c. Fiók: V., Váci-körút 4, a Deák-tér közelében. Távirati cím: „TÖRÖKÉK” Budapest.

SZŐLŐOLTIVÁNY VALAMINT AMERIKAI ÉS EUROPAI SZÍMÁ ÉS GYÜKERES SZŐLŐVESSZŐ KERÜL TELEPÜNKRŐL NAGY MENYISÉGBEN OLSÓ ÁRAK MELLETT ELADÁSRA ÁRLAPOT INSYEN KÜLDÜNK BADCSONYVIDÉKI SZŐLŐTELEP KEZELŐSÉGE TAPO LCAZA, (ZALA M.)

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fénssége József főh. udv. szál. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövődelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Rendkívüli elmés szerkezet Remek kivitel Rög tóni és pontos szabályozás a Riessner-Kályhák kimagasló ismertető jelei. Raktár és egyedüli elárúgóság Ringeisen cégnél Budapest bold utca 24.

K. 4 havonként 13 fillér naponként mindenkinék és bárhová! 30 HAVI HITEL 8 napi próbára Világmarika hozhat csupán szenzációs ujdonságokat! PATHÉ DIADALA A gyök igazolta, hogy a helyesbített resonanc-szekrényvel elállított új Pathefon a tökéletesség teljességét képezi! EGEDÜL CSAK A PATHÉ-KONCERT-ALUMINIUM-HANGDOBOSZOB

JEAN NEUVILLE, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33.g. Tisztelt olvasó! Hosszas és költséges kísérletezés után végre a jövő Pathefonját nyújtom. Túl vagyunk már azon időn, midőn egy némileg jó készülékért aránytalanul nagy árt kellett fizetni. Törökvésem volt, hogy oly Pathefon (tölcser nélküli) találjak, mely tökéletes felszereléssel ellátva, a konkurencia részéről négyezeresen sőt ötszázrösen drágábban nyújtott gépekkel ne csak konkurrálhasson, hanem azokat felül is múlja. Hiszem, hogy ezt el is értem és csupán azt kérem, hogy alkalom adassék ennek bizonyítására is. Fenti kitűnő Pathé-Pannonia gépmot 20 darabot tartalmazó 10-29 cm.-es kétoldajú lemezzel együtt a hibetelenül olcsó K 120.- áron nyújtom, havi 4.- koronájával. Annnyira meg vagyok róla győződve, miszerint szállítmányom minden tekintetben ki fog elégíteni, hogy készséggel küldöm azt 8 napi próbára. Ajánlom, hogy csak speciálisan a számomra előállított Pathefonat vásárolni sziveskedjék, mert csupán ilyen készülék fog mindenképen megfelelni. Garantiókat azért, hogy készülékem minden egyes alkatrészére a Pathé gyárból való. Kérem ezen szelvény kitöltését és a K 4.- első részlettel való beküldését. Szelvény: Készítési és díjazási részlettel való beküldését. Csomagolás ingyen! 10% engedmény készpénzheztesésként. Minden levélre kézségességgel és ingyen adok felvilágosítást. Feltétlenül feltételnek oly előnyöknek, hogy mindenkinek vennie kell! Jean Neuville, részletosztály, Budapest VI., Andrassy-út 33.g.

Nem az ár, hanem a jó minőség teszi olcsóvá az árt! Jótállás mellett kitűnő vászonár, hástaftás 4 oszlokra és menyasszonyi kelengyékre, 6 darab erős fonaltú vászon ágylepedő varrat nélkül, szegélyezve 150/200 cm. 14 kor. - 6 darab erős vászon ágylepedő varrat nélkül, szegélyezve 150/225 cm. 15/70 kor. 6 darab finom fonaltú vászon ágylepedő varrat nélkül, elsőrangú minőség 13/90 kor. Ágylepedőim a legjobb kender-fonással vannak keresztülzsové. 1 darab 24 m. rumburgi vászon, 80 cm. széles 13 kor. elsőrangú minőségben 15 kor. 1 darab 24 m. sifon „Hő-árvácska”, 80 cm. széles K 13/50, elsőrangú minőség K 15/50. Jótállással tisztá len damaszt-bőralközö, gyönyörű mintákkal tücczatonként 50-110 cm. K 7/50, 55-120 cm. K 10/-, 60-130 cm. K 14/- Jótállással tisztá len konyhakendők 50-110 cm. K 7/50, 55-115 cm. K 9/60. Jótállással tisztá len zsebkendők aszurrall, vagy a nélkül K 5/-, 7/-, 10/- tücczatonként - Strapa zsebkendők K 2/20, 3/-, 4/- tücczatonként - Jótállással tisztá len edénykendők 65-65 cm. K 4/40, elsőrangú minőségben 70-70 cm. K 6/20 tücczatonként. Elsőrangú asztal- és kávégarburitók, fehér vagy színes (1 asztalterítő 6 szelvény) K 6/-, 8/-, 10/-, 14/- készletként. Hibátlan marudékok 6-15 m., méterenként 50 f. 5 kilós csomagokban. Téli barkett, fanellek, zefírek, oxfordok, inleitek, damasztokat stb. legolcsóbban szállít az előnyösen ismert czég: EMIL WINERNITZ, Nachod. Küldés utánvétellel. Közkezdést kizárva. Meg nem felelőt visszaveszek.

Wiktorin VEZETÉK NÉLKÜLI LÁMPA Nincs vezeték! Nincs kánczozal Bárhová vihető! Semmi körülmények között fel nem robbanhat! Tartóssága örökös, a legmesszebbben jótállás mellett. 100 gyertyafény erősségű világítás óránkint átlag 4 fill.-be kerül Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: Wiktorin és Társa Budapest, VIII. ker., Baross-utca 1. szám.

Parádi-Parsen Míg eddig a régi bór-betegségek, a legkülönbözőbb súlyos ideg-bajok, a sápkór, a női arcot eléktelenítő pat-tanások s a női nemi szervek folyással kombinált hurutos megbete-tegedéseinek kezelésé-nél csekély értékű ideg-nyervekhez voltunk utalva, addig újabbban a könnyebben emészthető s manapság már, minthogy leg-előkelőbb orvosi tekintélyünk felkarolták s a fogyasztók egész serege dicseri hatású, hazánkban csaknem kizá-rólag keresetnek örvend. - Egy postai tábla (7 palack) parádi arsen vastartalmú gyógyvíz Magyarorsz. összes postálműsására 6 K 50 K-ért bérn. szállít a forrárt EDESKUTY L. Cs. és kir. udv. szá-lító BUDAPESTEN. Kapható minden gyógyszerben és megbízható fűszerkereskedésben.

Rozsnyay vasas china bora igen hatásos vérszegény-ség, sápkór, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 korona. A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógy-boroknak. A külföldi ké-szítvényeket feltűmulja. Vérszegényeknek külö-nösen ajánlható. Kap-ható minden gyógyszer-tárban és a készítőnél: Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárban Aradon, Sza-badság-tér.

NAGYENYED-re Alsófőh. m. GYÜMÖLCSFACSEMETÉK Sétányfák, díszcserejek, tüllevelűek, kerit-témővönyek, boggyógyümölcsűek stb. SZŐLŐOLTIVÁNYOK, (I. sima áru) európai és amerikai sima gyökere vevőszék. Ötötöt díszárjegyzék kívánatra ingyen. FISCHER és Társai faiskolák és szőlőültvénytelepek

Központi fűtések alacsony nyomású gőz- és melegvízfűtések. Szellőző berendezések. Központi melegvízkészítő telepek. Száritótelepek mindenféle ipari czélokra. Eredeti MEIDINGER - kályhák Meidinger töltő-, szellőztető és szabályozó kályhák és kaloriferek. FOLYTONÉGŐ (DAUER-BRAND) KÁLYHÁK Legolcsóbb fűtés. A hideg beállítá-val (egyszeri befűtés mellett) egész télen át ég és a szobákban egyen-letes és kellemes a meleg. Eisler és Vértés Meidinger-kályhák gyára és köz-ponti fűtések berendezési vállalata. Budapest, VI., Andrassy-út 41.

KÜLFÖLDI rendszer

Nagy forgalom, kevés haszon!

A valódi Diana

krém szappan puder

Ma már

50 fillérért mindenütt kapható!

Fölösleges tehát ezután vazelin, glicerint, kremzeleszt, tejkremet vásárolni és esténként ily értéktelen szerekkel kezeinket vagy arcunkat bekenni és tönkretenni. Diana-krém ezután 50 fillérért eredeti porcellán-tégelyekben kapható. És pedig: száraz Diana-krém, zsiros Diana-krém, gliczerines Diana-krém. Legjobb kézfehérítő, bőrápoló arczenőcs. A szeplő és pattanás egyedüli ellenszere a Diana-krém és szappan.

Mindenütt kapható. Egyedüli készítő: Erényi Béla Diana-gyógytára, Budapest, Károly-körút 5. Postán legkevesebb 3 koronás megrendeléseket szállítunk.

Csak

DIANÁT

fogadjon el.

Minden nőnek felhívjuk figyelmét a Diana-puder használatára. Eredeti dobozokban 50 fillérért mindenütt kapható.

HOZZON

a legközelebbi gyógyszerertárból nekem egy tégely «Erényi-Ichthyol-Salicyl»-t, mondá egy orvos az inasához. Az inas nagyot néz és önkénytelenül kérdi, hogy mire jó az! Nem bírok

MAGÁVAL

mondá az orvos s ha ilyen perfidens lesz, ki fogom dobni. De azért elárulja neki a nagy titkot, hogy az Erényi-Ichthyol-Salicyl páratlan szer bőrbántalmaknál, különösen a hol viszketegséggel párosult bőrbántalmakról van szó. Kövér nők és férfiaknál a test különféle részein kipállások következtében is nagyon gyakori a viszketegséget környékező kellemetlenségek. Az izzadás is egy kellemetlen ügy, mely nagyon gyakori manapság és a

LEGŐJABBKOR TÖRTÉNETI MŰZSÉLM. KÖNYVTÁRA

RÖGTÖN

észreveszik. Tehát minden viszketegség: legyen az krónikus vagy sem, kipállás, izzadás, bőrbántalom teljesen elmulasztható az

Erényi-Ichthyol-Salicyl

segítségével. Orvosok állandóan rendelik 3 koronás eredeti nagy tégelyekben. Készíti: Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5. sz. Kapható a gyógyszerertárakban.

- Aki beteg: vesz Dianát
- Aki egészséges: vesz Dianát
- Akinek fájdalma van: vesz Dianát
- Akinek nincs fájdalma: vesz Dianát
- Aki elutazik: vesz Dianát
- Aki itthon marad: vesz Dianát.

Ezek jellemzik legjobban a

Diana sósborszesz

forgalmát.

A Diana-sósborszesz-t mindenki állandóan mint háziszert tartja készenlétben.

Legbiztosabb fájdalomcsillapító és első segítség a házban.

Csak

Dianát

fogadjon el 44 f.-es üvegekben.

Az egész országban mindenütt kapható.

ERÉNYI BÉLA

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvét mellett.

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA-sósborszesz	Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz	Egy legn. üveg DIANA-sósborszesz
44	1.20	2.50
fillér.	korona.	korona.

46. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, NOVEMBER 17.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronát több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is eszotolandó.

1. A nagy híd Drinápolyban. — 2. és 5. Török sebesültek az osztrák vörös-kereszt kórházában. — 3. Török katonák várják az ebédet, a mely nem érkezik. — 4. Csapatok útra készen.

HÁBORÚS KÉPEK. — Eredeti fővétel a Vasárnapi Ujság részére.